

CDS je potrdil količinski plan

S kvalitetnim premikom zagotovimo še večjo realizacijo

DS podjetja je nedavno potrdil predlog količinskega plana za letošnje leto, istočasno pa je bil informativno seznanjen tudi s predlogom finančnega plana na nivoju podjetja. Ker je finančni del plana sedaj še v obdelavi (na osnovi rezultatov zaključnega računa leta 1963), bo sprejet pozneje. Razprava je pokazala, na katere probleme bomo morali tekom leta najbolj paziti za čim bolj uspešno realizacijo postavljenih nalog.

Količinsko je plan podjetja lahko hude posledice pri po- daljšanju zakladalnih časov pri čemer pa je glavni po- udarek na določenih več- lživosti SM peči.

Rekord na težki progi

Težka proga je dosegla 26. januarja 1964 rekordno proizvodnjo v teži 749.950 kg. Poleg tega je bila na dnini Erjavce dosežena dninska rekordna proizvodnja 274.910 kg. Čestitam!

vrednih izdelkih, katerih izpolnitev v preteklem letu ni bila ravno zadovoljiva. Ta premik v asortimentu nam lahko zagotovi za okrog 2% večjo eksterno realizacijo proti doseženi v letu 1963. (brez povečanja s korekturo prodajnih cen). Plan je postavljen na optimalnem izkoristitvenju obstoječih zmogljivosti, zaradi česar tudi ni možno izkazovati količinske povečanje v primerjavi z lanskim letom. Oglejmo si na kratko glavne naloge plana in probleme v posameznih sektorjih.

TOPILNICE:

Osrednji obrat, od katerega je v največji meri odvisno izpolnjevanje planskih obvez vseh delovnih enot, je vseka kor martinarna. Po rebalansu vložka nam je za plan podjetja potrebno 363.000 ton surovega jekla. Zato je razumljivo, da je plan martinarne postavljen na 330.000 t, kar pomeni doseženo proizvodnjo v letu 1962. Realizacijo lanskega leta, ki je bila iz že znanih razlogov nezadovoljiva, ne moremo jemati pri letošnjem planu za realno osnovo. Za doseg planirane proizvodnje SM jekla po količini in asortimentu je v glavnem zadolžen kolektiv martinarne, vendar v nič manjši meri niso za to naloge odgovorni vsi tisti obrati in službe, ki so neposredno vezani na jeklarno. Pri tem naj omenimo predvsem naslednje:

- na plavžih morajo izdelovati kvalitetno surovo železo (žveplo). V zvezi s tem je tudi sklep UO in CDS o pospeševanju kvalitete pred količino.
- šamotna opeka mora biti kvalitetna (ponovčna, cevna in ostala).
- livarna mora zagotoviti zadostno količino kvalitetnih kokil.
- posebno zadolžitev imata promet in transport. Pomankljivo delo te službe ima

osnovnih surovin, legur in goriva. (Količina, kvaliteta, dinamika). Martinarna sama pa mora svoje delo osredotočiti na precizno izdelavo posameznih kvalit, preventivo pri vročih popravilih, načrtno izvajanje glavnih remontov in znižanje specifične porabe toplote na tono jekla.

S skupnim delom vseh navedenih obratov in služb in z boljšim delom v samem obratu (proti letu 1963) lahko predvidevamo, da bo martinarna uspešno izpolnila svojo letno zadolžitev.

VALJARNE:

Količinski plan valjarn je enak izpolnitvi v letu 1963, v nekaterih primerih pa celo manjši, zato pa je primarna naloga izpolnjevanje kvalitetnega asortimenta. Navajamo plan za nekatere izdelke v primerjavi z izpolnitvijo v letu 1963:

	doseženo 1963 (ton)	plan 1964 (ton)	index (1963 = 100)
ladijska pločevina	35.867	45.000	125
kotlovska pločevina	5.542	10.000	180
dinamo pločevina	3.719	6.000	162
dekapirana pločevina	6.777	8.000	117
trafo pločevina	129	250	195
luščeno jeklo	2.259	2.600	114
brušeno jeklo	360	400	111

V valjarnah (če predpostavljamo, da bo vložka dovolj in da bo odgovarjajoč) je treba omeniti predvsem naslednje naloge:

— najbolj bo treba skrbeti za pravilno in smotrno uporabljanje vložka za doseg čim boljšega izplesa. Izredne (nadaljevanje na 2. str.)

OBVESTILO

Delavski svet podjetja je na zasedanju dne 18. januarja 1964 sprejel sklep o regresiranju dodatne hrane. V pojasnilo naslednje obvestilo.

1. Vsak član kolektiva prejme za opravljeni delovni dan v mesecu bon v vrednosti 100 din.

2. Bone prejmejo člani kolektiva v rednem in začasnem delovnem razmerju, četudi delajo s skrajšanim delovnim časom (manj kot 8 ur dnevno).

3. Boni ne pripadajo za dneve odsotnosti: letni dopust, izredni dopust, neplačani dopust, bolovanje, izostanki, službena potovanja, seje in konference izven Zvezarne ter za dneve tedenskega počitka, če član ni bil v službi.

4. Pravico do bonov imajo tudi učenci poklicne šole in praktikanti za dneve, ko so razporejeni na redna delovna mesta in nadomeščajo odsotne delavce. Kadar praktikanti niso razporejeni na redna delovna mesta, nimajo pravice do bonov.

5. Upravičenci do bonov prejmejo pripadajočo mesečno vrednost bonov brez lastne dinarske udeležbe.

6. Osnova za ugotavljanje upravičenosti do bonov so opravljene dneve v preteklem mesecu. Boni bodo razdeljeni 15. v mesecu. Za prehod od sedanjega načina na nov sistem bodo obrati, ki so do sedaj delili bone 1. v mesecu, podelili vsakemu upravičencu bone v vrednosti 1.500.— din.

7. V obratih in oddelkih, kjer je sistem dela 12/24 izračunajo opravljene dneve tako, da mesečne ure delijo z 8 in tako dobijo število opravljenih dnin. Od tega odbijejo odsotnost, ki je navedena v točki 3.

8. Obrati dvigajo bone v gostinski enoti Železar. Le-ta je dolžna izdajanje bonov organizirati tako, da bodo obrati lahko delili bone 15. v mesecu.

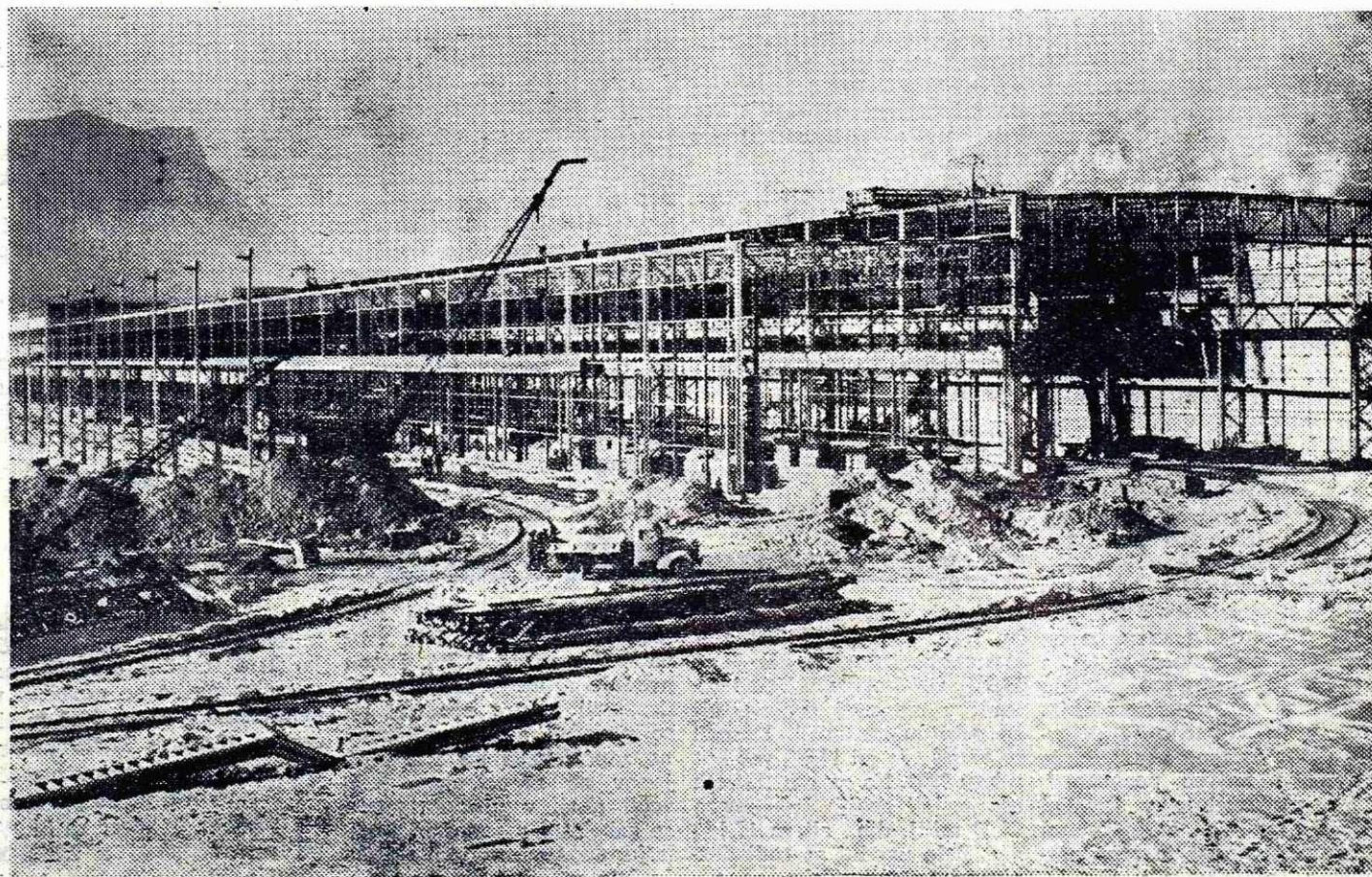
9. Poslovanje z boni nadzoruje interna finančna kontrola.

Direktor kadr. sektorja
Jasnič Dante l.r.

ŽELEZAR

JESENICE, 1. FEBRUARJA 1964

ŠT. 5/VI.

Na Belškem polju. Pogled na bluming halo in halo stroinice

Nova sindikalna članarina

Od 1. januarja naprej bo sindikalna članarina znašala 0,66% od osebnega dohodka delavcev. Centralni svet Zveze sindikatov Jugoslavije je na podlagi IV. poglavja 40. točke statuta ZSJ predpisal nov pravilnik o finančnem poslovanju sindikalnih organizacij. Med drugim beremo:

I. SPLOSNE DOLOČBE

Člen 1.
S pravilnikom o finančnem poslovanju sindikalnih organizacij se ureja:

- članarina (plačevanje, potrjevanje, evidenca in obračunavanje članarine ter pošiljanje poročila o plačani članarini in deležu,
- izredni dohodki,
- skladi,
- finančno in materialno poslovanje (proračun), odredbodajalci, polagalci računov, oskrbniki premoženja, blagajniško in knjigovodsko poslovanje in zaključni račun),
- nadzorstvo nad finanč-

nim in materialnim poslovanjem,

- temeljna načela o delitvi in delu blagajne vzajemne pomoči.

II. ČLANARINA

1. Plačevanje članarine

Čl. 2: Članarina je redni dohodek sindikalnih organizacij, plačujejo jo člani sindikata (v nadaljnjem besedilu: člani):

- ki so v stalnem ali časnem delovnem razmerju,
- ki so sezonski delavci,

— ki se šolajo, študirajo ali se strokovno izpopolnjujejo, če v tem času prejemajo štipendijo ali nadomestilo za osebni dohodek in plačo.

Čl. 3: Članarina znaša 0,66% od:

— skupnega mesečnega čistega osebnega dohodka ali plače, ki obsega osnovno in položajno plačo (v nadaljnjem besedilu: osebni dohodek),

— skupnega meseč. zneska nadomestila za osebni dohodek, ki ga član prejema med boleznijo,

— skupnega meseč. zneska štipendije ali nadomestila za osebni dohodek, ki ga član prejema, dokler se šola ali študira ali se strokovno izpopolnjuje.

Pri izračunavanju članarine zaokrožujemo čisti osebni dohodek na stotice, zneske članarine pa na desetice.

Čl. 4: V osnovo za obračun članarine ne upoštevamo:

- novoletnih nagrad,
- honorarjev za zunanje sodelovanje,
- nadomestila za ločeno življenje,

— druga nadomestila, ki jih izplačujejo na podlagi obstoječih predpisov.

Čl. 5: Članarino v znesku 10 dinarjev, ne glede na znesek nagrade ali osebnega dohodka, plačajo člani, ki so:

- učenci v gospodarstvu,
- na brezplačnem dopustu, daljšem kot 30 dni, za ves čas, dokler traja dopust.

2. Potrjeno o plačani članarini in članska izkaznica

Čl. 9: Potrjeno o plačani članarini vpišejo konec leta članarini vpršeno koncu leta v člansko izkaznico z vpisom med letom plačanega zneska članarine. Ta vpis potrdijo z žigom podružnice in blagajnikovim podpisom.

Če zapusti član podružnico med letom, mu vpišejo v člansko izkaznico ob odhodu skupni znesek članarine, ki jo je do svojega odhoda v tem letu plačal in ta vpis potrdijo tako kot je navedeno v prvem odstavku.

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru visoke peči se iskreno zahvaljujem za novoletne čestitke in denarno pomoč v času moje bolezni.

Ludvik Skok
visoke peči

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru konstrukcijske delavnice se najtopleje zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejel v času bolovanja.

Rudolf Rakovec
konstrukcijska delavnica

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru konstrukcijske delavnice se najtopleje zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejel v času bolovanja.

Stefan Zadravec
konstrukcijska delavnica

S kvalitetnim premikom zagotovimo še večjo realizacijo

(Nadaljevanje s 1. str.)

važnosti pri tem je programiranje v okviru priprave dela.

— izdelati je treba točen plan izkoriščenosti žarilnih zmogljivosti za celotni sektor. Popravila žarilnih peči morajo biti opravljena v čim krajšem času, kar doslej ni bilo vedno in so bile s tem zmanjšane zmogljivosti, ki že tako niso zadostne.

— oskrbovati jeklovlek s polizdelkom tako po dinamiki, količini in kvaliteti. Enako velja za kvalitete žični valjarni in predelovalni obratom.

— čim več bo treba koristiti odpadke pločevine tako za prodajo kakor tudi za lastno porabo naših delavnic, ki morajo prvenstveno uporabljati obstoječe zaloge.

— specifična poraba kcal na tono vložka je prevelika, zato moramo skupno s službo energetskega gospodarstva doseči izboljšanje sedanjega stanja.

PREDELOVALNI OBRATI:

Povečani plan hladne valjarne je razumljiv z ozirom na izločitev dimenzij izpod 0,4 mm debeline ter imamo po zmogljivosti možnost celo prekoračiti planirano količino. Bela pločevina je predvidena samo za II. polletje v količini 1000 ton. Pri asortimentu je treba omeniti 800 t hladno valjanih dinamo trakov, kar je za 100% več kot je bila izpolnitelj v letu 1963. Naloga obrata je, da v doglednem času osvoji tehnologijo valjanja trakov izpod 0,4 mm, pri čemer je treba zagotoviti potrebno število valjev za enakomerno menjavo. Za martinarno je delovna enota žičarne obrat, ki je potreben največ pozornosti. Plan proizvodnje v količini 46.500 ton je enak planu leta 1963, vendar je v primerjavi z izpolnitvijo v preteklem letu večji za okrog 4.270 ton.

Omeniti je plan patentirane žice v količini 5700 ton, medtem ko smo v letu 1963 dosegli le 3642 ton. Pri tem leži glavna naloga na oskrbi vložka predhodnih obratov martinarne in valjarne. Zmogljivosti žičarne niso izkoriščene. Glavna razloga temu sta predvsem pomanjkanje vložka (količina in dinamika) ter pomanjkanje delavcev, ki pride pri individualnem delu tega obrata najbolj do izraza. Razen objektivnih pogojev, ki zmanjšujejo uspeh tega obrata, je še niz internih problemov, ki stanje še poslabšujejo. V obdelavi je studija tehničnih zmogljivosti in tehnološkega postopka z normativi za vsako kvaliteto in dimenzijo po posameznih strojih. Če k temu dodamo še odgovarjajoč sistem nagrajevanja, ki mora izražati predvsem vloženo delo, lahko pričakujemo boljše proizvodne rezultate in pravilnejšo stimulacijo posameznikov. Osnovna naloga je torej, da v celoti izkoristimo obstoječe zmogljivosti s poudarkom na proizvodnji določenih kvalitete.

Proizvodnjo elektrod povečujemo, kar je skladno s perspektivo, medtem ko ostala obrata te skupine ostajata na višini dosedanje proizvodnje.

STROJNO-ENERGETSKI OBRATI:

Zadolžitve tega sektorja se mora v okviru plana odražati predvsem v dobrem vzdrževanju naprav, pri čem-

mer gre za načrtno opravljanje letnih remontov, smotni porazdelitvi elektroenergije v času predvidenih redukcij in v sistematičnem delu službe energetskega gospodarstva z namenom, da znižamo dosedanje prekomerne porabe toplote na posameznih agregatih. Delo tega oddelka naj bo osredotočeno predvsem v martinarno in valjarne.

Sestavni del količinskega plana je tudi plan izvoza, kateremu moramo posvetiti vso pozornost tudi v letošnjem letu. Zaradi omejenih zmogljivosti plan izvoza bistveno ni povečan. Gre pa pri tem posebno za čim večji vsklajenost dogovorjenih rokov izvoza s proizvodnim programom. Več pozornosti kot doslej moramo posvetiti kvaliteti izdelkov ter na enakem nivoju obravnavati tudi naročila domačega tržišča.

Ob koncu prvega meseca lahko ugotovimo, da že start v tem letu ni zadovoljiv. Zmanjšanje proizvodnje zaradi redukcije električne energije, pomanjkanje kisline in mazuta, nizke zaloge koksa, starega železa in premoga, transportne težave in problem nezadostne količine osnovnega vložka — jekla, narekuje intenzivno delo vseh služb v podjetju v vsem letu. Proizvodno problematiko bomo morali reševati v najbolj tesni povezavi z obrati ter pri vsakem nastalem problemu iskati vedno najbolj ugodno rešitev.

Ing. Ivan Arzenšek

Uspehi ravninskih železarjev v I. 1963

V Železarni Ravne so v letu 1963 dosegli 138.329 ton skupne proizvodnje, kar je za 17,9% več kot pa v letu 1962. Tudi v blagovni proizvodnji so zelo napredovali. Dosegli so 35.930 ton ali 14,8% več kot v letu 1962. Na raznih tržiščih so prodali svojih izdelkov za 15.00 milij. din., ali za 17,4% več. Zelo ugodni so tudi drugi pokazatelji. Tako so povečali produktivnost, merjeno v doseženi skupni proiz-

vodnji na zaposlenega mesečno, od 3,75 t v letu 1962 na 4,19 t ali za 11,7%. Letno prodajo njihovih izdelkov ali družbeni bruto produkt pa so povečali s 4,96 milijonov na zaposlenega na 5,56 milijonov na zaposlenega. Največji skok v produktivnosti so zabeležili v zadnjem četrtletju. Čeprav so v tem obdobju leta povečali število zaposlenih na 2.897, so v realizaciji dosegli trenutno 5,87 mili-

jonov na sodelavca letno, kar je 56% iznad letnega povprečja. Tudi osebni dohodki na zaposlenega so se povečali v primerjavi z letom 1962 in sicer za 12,6%, s 37.289 dinarjev na 42.000 dinarjev mesečno. Nazadovani pa so pri izvozu izdelkov in sicer za 21,4% ali po vrednosti z 2.268.000 dolarjev v letu 1962 na 1 milijon 782.000 dolarjev v lanskem letu.

Te dni so tri zdravstvene ekipe zaključile cepljenje naših sodelavcev proti gripi. Druga cepljenja se je udeležilo okrog 900 članov kolektiva manj kakor prvega. Čudimo se, zakaj je bil obisk oziroma odziv članov kolektiva manjši, čeprav so bili storjeni vsi potrebni ukrepi, za obvestitev članov kolektiva o cepljenju.

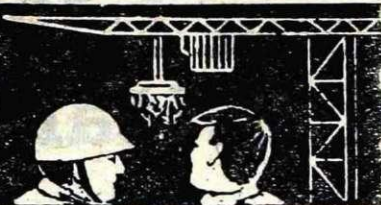
Cepljenje proti gripi v prihodnje obvezno?

Zanimiva je ugotovitev, da je bil odziv k cepljenju večji v vseh tistih kolektivih naših obratov, kjer je tudi vodilni kader pokazal razumevanje za uspešno izvedbo omenjene akcije. Žal, je precej obratov, v katerih vodilni kader cepljenje proti gripi ni upošteval dovolj resno, zato tudi obisk ni bil tak kot smo pričakovali.

Že v predzadnji številki »Železarja« smo napisali, da dve tretjini stroškov cepljenja proti gripi krije podjetje. Za tri cepljenja enega člana plača podjetje 400 dinarjev. Tudi cepiva so naročili takšno količino, ki bi odgovarjala za cepljenje vseh članov kolektiva naše železarne.

Ni treba posebej poudarjati, da naročenega, toda neuporabljenega cepiva ne moremo vrniti dobavitelju, zato lahko ugotavljamo samo, da smo ob slabi udeležbi članov našega kolektiva utrpeli škodo. Da se takšnim nevšečnostim v bodoče izognemo, je bilo predlagano, da v bodoče organiziramo cepljenje proti gripi za vse članke kolektiva, seveda v kolikor bodo ugotovljeni pozitivni rezultati letošnje akcije. Zanimivo je, da se gripa v našem okolišju zaenkrat še ni pojavila, k čemu je morda prispevalo tudi množično cepljenje v naši železarni.

Nesreče

O težah novega pokojninskega zakona

Pokojnine skromne-življenje vsak dan dražje

VALJARNE

JAVORNIK I

ANTONU FORJANCICU, III. valjavcu na težki progi, je pri obračanju valjanca brignila pena na coklo in ga opekla po levi nogi. Vzrok: nevaren način dela.

ANTON VAMPELJ, pomočnik pri progi, je pri metanju druge zanke iz odvodnega žleba stopil na prvo zanko. V tem trenutku pa je navijalec potegnil zanko, ki je zamahnila in opekla ponesrečenca na desno nogo. Vzrok: premalo previdnosti pri delu.

VALJARNA 2400

DUSAN TOSEVSKI, pomočnik pri škarjah, je nesel žerjavovodju malico na žerjav. Pri vračanju s kabine na mačka je ponesrečenec ukazal žerjavovodju, naj premakne mačka, ko pa je to napravil, je prišel med kotna železa. Pri tem je dobil manjše poškodbe na vratu in rami. Vzrok: neprevidnost ponesrečenca in žerjavovodja.

ZICNA VALJARNA

KARLA KLIČKA, izvlačilca izmečka, je pri pospravljanju žlindre za pečo posoda pritiskala na mezinček leve roke. Vzrok: tesno delovišče.

TOPILNICE

MARTINARNA

MEHMED HOĐIČ, pomočnik čistilca preboda, se je pri pobiranju korenin ingotov urezal na prstanec desne roke. Do nesreče je prišlo zaradi osebne neprevidnosti.

LIVARNA

TRAJCE ZAKOV, nakladalec liv. peska, se je grel pri žarilni peči. Zaradi popravila vetrila je uhal plin, ki je ponesrečenca omamilo. Do nesreče je prišlo zaradi okvare na vetrilu.

ALOJZ KOVAČ, čistilec litine, se je ponesrečil, ko je pomagal kovaču sekati železne zagozde in mu je leta odletela v desno roko. Do nesreče je prišlo, ker je ponesrečenec delal na drugem delovnem mestu, namesto da bi ostal pri svojem delu.

STROJNO-ENERGETSKI

OBRATI

MEHANIČNE DELAVNICE

SIMON PRETNAR, delovodja dežurnih ključavničarjev v žični valjarni, se je pri hoji po obratu zbedel z odpadno žico v gleženj desne noge. Vzrok: natrpani prehod in neprevidnost pri hoji.

KONSTRUKCIJSKE

DELAVNICE

ZDRAVKO ODAR, obločni varilec v konstrukcijski delavnici, je z nezaščiteno roko prijel vroč kotnik in si ope-

kel dlan. Vzrok: ni uporabljal zaščitnih sredstev.

ENERGIJA

JAKOVU SOLDANU, žerjavovodju na plinskih generativnih vagonov v »bunki« na poledenelih tleh ob tiru spodrsnilo. Udaril se je na levo nogo. Vzrok: slabo vzdrževanje prehodov in slaba razsvetljava.

PROMET

FERDO PLATOVNJAK, premikač na prometu na Javorniku, si je poškodoval kolenno levo nogo. Ko je hotel stopiti na poledenelo stopnico lokomotive, mu je spodrsnilo, nakar ga je lokomotiva potegnila za seboj. Vzrok: neočiščena stopnica in nagli-

ca pri stopanju na lokomotivo.

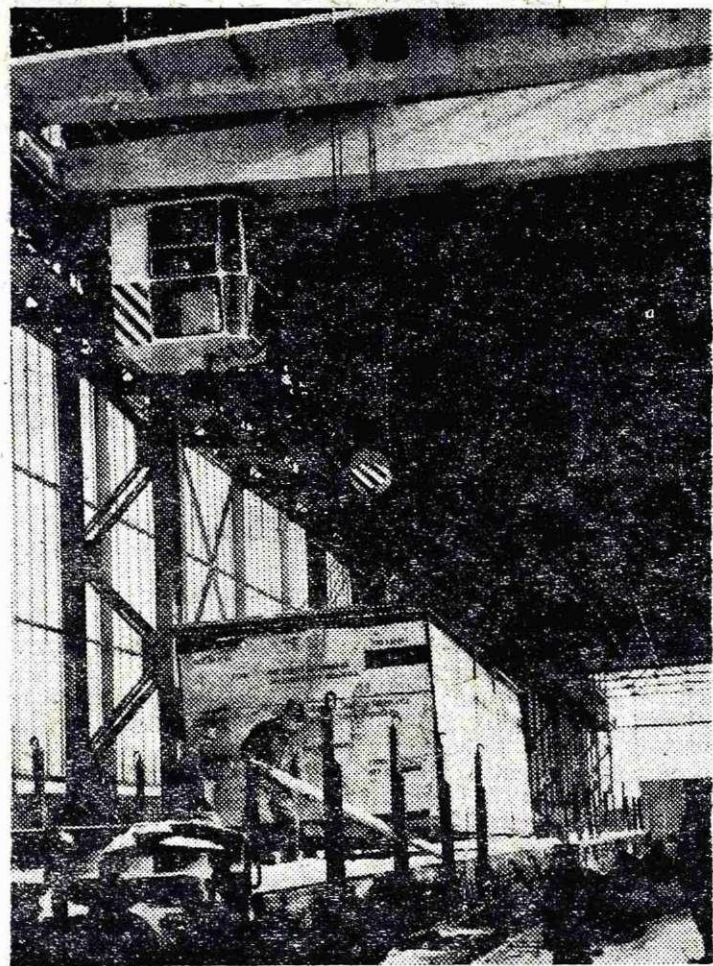
PREDELOVALNI OBRATI

HLADNA

VALJARNA-ZICARNA

ALOJZ KILAR, rezalec tračnega železa v hladni valjarni, se je po končani dnini kopal v kopalnici hladne valjarne. Ko se je po kopanju brisal, je z levo roko zamahnil ter udaril v razbito steklo na vratih in se porezal. Vzrok: lastna neprevidnost.

PAVEL RAZINGER, razkladalec materiala v skladišču surovega materiala, si je pri nakladanju odpadnega materiala v vagon poškodoval kazalec leve roke. Do nesreče je prišlo zaradi lastne neprevidnosti.

Novi žerjav na Belškem polju

Pokal mesta Kranja na Jesenice

V nedeljo so se sankarji v Kranju pomerili za pokal mesta Kranja. Za to tekmovalstvo je vladalo veliko zanimanje, saj se je prijavilo 50 tekmovalcev z Jesenic, Kranja, Begunje, Selce, Zirovnice in Mojstrane. Nastopilo jih je 40 — od teh so bili 3 diskvalificirani, 2 pa sta odstopila. Proga je bila dolga 900 m in zelo dobro pripravljena. Tekmovalci so jo morali prevoziti štirikrat. Tekmovali so posamezno in ekipno. Ekipo so sestavljali trije člani, 1 članica in en mladinec.

Tekmovanje se je začelo s polurno zamudo, ker ni bilo organizacijsko najbolje pripravljeno. Zelo slabo je bilo poskrbljeno za reševalno službo — bolje rečeno je sploh ni bilo. Ker je bilo to tekmovalstvo drugo po vrsti in ker so Jeseničani že prvič osvojili to trofejo, so bili tudi tokrat največji favoriti. Posebno priznanje zasluži Julij Ulčar z Jesenic, ki je drugi tek prevozil v odličnem času 1.09,7 in si s tem zagotovil tudi prvo mesto.

Rezultati:

Člani: 1. Julij Ulčar, Jesenice, 4.42,8; 2. Milan Ulčar, Jesenice, 4.55,6; 3. Stane Horvat, Jesenice, 4.56,6.

Članice: 1. Očepek, Kranj, 5.23,6; 2. Rozman, Begunje, 5.34,3; 3. Eržen, Selce, 5.52,7.

Mladinci: 1. Čarman, Jesenice, 5.16,1; 2. Zupanc, Kranj, 5.20,9; 3. Morič, Jesenice, 5.24,7.

Ekipno: 1. Jesenice 25.59,5; 2. Kranj I 27.21,0; 3. Kranj II 28.42,2.

Za razliko od osnutka novega pokojninskega zakona, ki je izšel v lanskem marcu in je bil zaradi nepopolnosti potegnet nazaj, so na prvi pogled te smernice toliko boljše, ker istočasno, ko nakazujejo nove pokojnine, nakazujejo tudi rešitev vprašanja starih upokojencev in invalidov.

Predvsem pa izstopajo vsa tri glavna vprašanja, ki jih je republiško vodstvo Društva upokojencev že nekaj let nazaj stalno poudarjalo in nakazovalo, in sicer: valorizacija pokojnin (izenačenje), večja pokojninska osnova (do sedaj povprečno 70 %, v težah 85 % od povprečnega mesečnega dohodka), avtomatizacija pokojnin (prilaganje pokojnin z zvišanjem življenjskih stroškov).

Vsa ta vprašanja so v težah zajeta in to nas ohrabljuje. Res pa je tudi, da je v težah boleča točka, in sicer podaljšanje delovne dobe od 35 na 40 let. Kdor potem ne bo imel, ko bo začel veljati novi pokojninski zakon, 40 let delovne dobe in bo upokojen po novem zakonu, bo izgubil za vsako leto, ki mu bo manjkalo do 40 let, 5 %, stari upokojenci pa 2,5 %. Rešitev je edino v tem, da sindikalna podružnica železarne, skupaj z železarnama Štore in Ravne, po-

krene znova akcijo, da se tudi kovinarjem, ki delajo na posebno težkih in zdravju škodljivih delih, prizna tak čas zaposlitve s povečanjem. (Rudarjem, ki delajo v jami, se npr. šteje 9 mesecev za polno leto.) Da bo naša sindikalna podružnica to naredila, v to smo trdno prepričani, to tem bolj, ker sta že prve dni letošnjega januarja zasedala Odbor za vprašanje dela in Odbor za socialno zdravstvena vprašanja zveznega odbora Ljudske skupščine in sta bila mnenja, da je tak benificiran staž treba priznati okrog desetim gospodarskim panogam.

Kakor rečeno, teze so v široki razpravi, in vsi za to odgovorni republiški forumi, se prav pridno ukvarjajo z njimi. Na podlagi teh razprav bodo skušali izoblikovati enotno stališče naše republike, ki bo nato predloženo zveznim organom in bo služilo za izdelavo osnutka novega pokojninskega zakona. Reči bi hoteli še to, da si ne delamo nobenih utvar. Noben zakon še ni bil tako popoln, da bi zajel prav vse in tudi pri tem, čeprav ga tako dolgo kujemo, bo gotovo še kdo razočaran, in to kljub temu, da teze izgledajo še kar sprejemljive. Pri vsem tem pa ostaja za nas silno pereče vprašanje, kako počakati novi pokojninski zakon ob teh skromnih pokojninah, ko so življenjski stroški vsak dan večji. Povedano nam je bilo, da je že bil predložen odgovornim zveznim organom tozadevni izčrpn predlog, utemeljen s konkretnimi podatki in izračuni, ki nakazujejo, kako bi pomagali vsaj starim upokojencem prebroditi letošnje leto, do izida novega pokojninskega zakona. Nakazano je tudi, da sredstva za to so na razpolago. Ker smatramo, da smo med svojo delovno dobo prislužili pravico do dostojnega življenja, trdno verujemo v to, da nad tem ne bomo razočarani, to tem bolj, ker o nas razpravljajo vsi odgovorni republiški organi.

V družbenem planu l. 1964 naj plačilo po delu zagotovi zvišanje OD

Na zadnji seji občinskega odbora SZDL so bile obravnavane smernice občinskega družbenega plana tega leta. Šef oddelka za plan pri občinski skupščini tovariš Hrast je povedal, da bi bil predlog občinskega družbenega plana lahko že izdelan, če bi gospodarske organizacije svoje predloge prej, boljše in točneje pripravile.

Osnova planu bodo osnovne značilnosti razvoja v letu 1963. Predvideva se, da bo bruto produkt za 7 %, družbeni produkt za 11 % in narodni dohodek za 12 % večji kot v lanskem letu. Pri povečanju družbenega produkta pričakujejo, da bo industrija udeležena s 7 %, gradbeništvo s 25 %, promet z 18 %, trgovina z 12 %, gostinstvo s 17 % in obrt z 10 %. V industriji nosi levji delež železarna, kjer letos, žal, ni predvidene bistveno večje proizvodnje, ker bodo novi objekti dajali več šele v letu 1965. V prometu bo večji porast na novih žičnicah »Podles« in »Mojca« v Kranjski gori. Povečanje v obrti je predvideno v obrtnem podjetju »Cokla«, v »Lesno galanterijskem obratu« in »Kovinoservis« na Jesenicah. V komunalnem in kinematografskem podjetju nimajo v načrtu bistvenih povečanj, ker ni finančnih možnosti za razširitev.

Ob 7 odstotnem povečanju celotnega dohodka so predvi-

deni samo za 4 % večji materialni stroški. Amortizacija se bo zvišala za 4 %. Zaradi manjših dajatev kot so razne

članarine zbornic, obresti od poslovnega sklada, pričakujemo za 15 % povečani čisti dohodek. Na podlagi prednjega sklepamo, da bo po odbitju prispevka za Skopje neto osebni dohodek za 11 % večji. Skladi bodo po načrtu povečani za 28 %. Tu so predvsem mišljeni skladi za investicije, poslovni sklad in za

neindividualiziran osebni dohodek (malice, rekreacija itd.). V izvozu ne bo bistvenih sprememb, ker je bil že v letu 1963 tako povečan, da letos glede na povpraševanje zaenkrat ni večjih izdelovalnih možnosti. Če bi Lesno galanterijski obrat lahko nabavil za 20 milijonov novih strojev, bi lahko izvoz po-

večal za 100 %, ker je povpraševanje večje od sedanjne proizvodnosti.

V razpravi po nakazanih smernicah so člani občinskega odbora SZDL ugotovili, da bo treba za povečanje življenjske ravni, konkretno osebnih dohodkov, več narediti. V podjetjih bodo morali s stimulativnejšim nagrajevanjem za produktivnost in za zmanjšanje produkcijskih stroškov narediti veliko večji korak v zvišanju osebnih dohodkov kot pa jih kažejo smernice plana, ki so zamišljene po dosedanjem načinu gospodarjenja. Računati moramo namreč, da bo od sredstev predvidenega 11 odstotnega povečanja za osebne dohodek odpadlo 4 % za novozaposlene, 5 do 6 % pa moramo odračunati na račun podražitev. V planu bo poleg navedenega treba upoštevati tudi priporočila o uvajanju 42-urnega delovnika in da naj ne bo mesečnega osebnega dohodka, ki bi bil manjši od 25.000 dinarjev.

Iz razprave je bilo ugotovljeno, da bo takoj brez odlašanja treba vključiti vse sile, da bodo v podjetjih sprejeli z večjo resnostjo svoje plane. Bistveno, kar bo pri tem treba upoštevati, je nujna uveljavitev načela plačila po delu, kar bo zanesljiva podlaga za povečanje osebnih dohodkov. B. B.

Iz naše martinarne

Razvoj jeseniške komune v luči 7-letnega plana

Nadaljevanje iz prejšnje številke

III.

STANOVANJA IN KOMUNALNE NAPRAVE

Po analizah bo potrebno zgraditi v sedmih letih še okrog 2200 stanovanj. Trenutno je v občini še 4000 oseb brez stanovanja ali pa stanujejo v povsem dotrajanih zgradbah. Če predpostavljamo, da železarna ne bo povečala števila zaposlenih, bi to število zadostovalo z ozirom na obstoječe potrebe naravnega prirastka, rušenja starih hiš in podobno. Za toliko stanovanj bi potrebovali predvidoma 8 milijard dinarjev, po današnjih cenah računamo 3,5 do 4 milijone na eno stanovanje, srednje urejeno. Kakšne pa so finančne zmožnosti? Ob povečanju narodnem dohodku in z zajetjem sredstev vseh interesentov, tudi zasebnih (individualne gradnje, udeležba, udeležba podjetij za eno, dvojno ali več stanovanj, financiranje iz skladov — posredno šolski sklad itd.), lahko na leto zberemo v ta namen okrog 700 milijonov. Kolikor bi zlasti železarna ne zmogla v prvih letih, bi to nadoknadili s premostitve

nim kreditom republiškega sklada. Tako bi v tem času lahko vložili okrog 5 do 6 milijard dinarjev. Kaže, da tudi v sedemletnem planu ne bomo v celoti rešili stanovanjskega vprašanja.

Izredno slabo stanje pa je v pogledu komunalne ureditve v komuni. Nujne rešitve terja zlasti preskrba z vodo in kanalizacija. Če bi hoteli v sedmih letih vsaj zadovoljivo rešiti ta vprašanja, bi morali imeti na razpolago 2 milijardi. Samo novo zajetje pri Peričniku in dovod vode na Jesenice, ki bi rešili to vprašanje za daljši čas, zahteva pol milijarde. V celi občini skoraj da ni kanalizacije, v kolikor pa je, je dotrajana, profili, cevi so premajhni itd.

Obenem ne smemo prezreti tudi druge ureditve kot:

- urejanje hudournikov
- regulacija Save in potokov
- sanacija terenov za bodoče izgradnje itd.

Vse naštetu je samo ena stran sedemletnega programa. Perspektivni program podrobneje obravnava še mnoga druga vprašanja. Po-

sebeno mesto odreja vprašanje izobraževanja, šolanju in vzgoji mladine ter delovnega človeka sploh, vprašanju zaposlovanja s točnimi smernicami, kateri poklici bodo najbolj iskani v prihodnje v občini, kar je zlasti zanimivo za mladino 8. razredov osnovnih šol in zadnjih razredov gimnazije. Zato bi jih na kratko našteali:

S FAKULTETNO IZOBRAZBO:

tehnični poklici: strojne, metalurške, elektrotehnične inženirije; ostali poklici: zdravnike, stomatologe, psihiatre, profesorje, zlasti za matematiko, fiziko in angleščino, ekonomiste, pravnike, gradbene inženirije, arhitekto;

s srednjo izobrazbo:

- tehnike tehnične stroke vseh poklicev,
- srednje medicinske kadre,
- gradbene tehnike,
- absolvente srednje ekonomske šole za računovodje, komercialno, blagovno knjigovodstvo, planerje, receptorje,
- absolvente administrativne šole z dobrim znanjem strojepisja, stenografije in poslovne korespondence,

— bančne kadre; poklici za proizvodnjo: (potrebna popolna osnovna šola)

— učenci v gospodarstvu, predvsem za poklice v črni metalurgiji,

— zidarji, tesarji, parke-

tarji, krovcji, vodovodni instalaterji, ključavničarji, pleskarji, kleparji,

— dimnikarji, peki, trgovski poklici: prodajalci, aranžerji, natakariji, kuharji, slaščičarji.

Torej izbira je velika in mladina bo lahko zadovoljila svoja nagnjenja. Zavod za zaposlovanje pa bo zanesljivo preskrbel zaposlitev slehernemu mladincu in mladinki, ki pa mora dobiti najprej poklic.

Sedemletni plan komune, ki ga pripravljajo posebne komisije in ga bodo predhodno obravnavali ter dopolnili občani na zborih in delovni kolektivi na zasedanjih, bo osnovno vodilo za daljši čas, uspeh pa zavisi od prizadevnosti vseh občanov.

Karel Frančeskin, načelnik oddelka za gospodarstvo Skupščine občine Jesenice

ZAHVALA

Celotnemu kolektivu toplotne energije se iskreno zahvaljujem za lepo darilo, ki sem ga prejela ob odhodu v pokoj. Lepo se zahvaljujem tudi obratovodju tovarišu Debeljaku, ki je poskrbel, da prejmem vsak teden »Železjarja«. Obenem želim vsem mnogo uspehov pri nadaljnjem delu.

Kristina Mlinarič

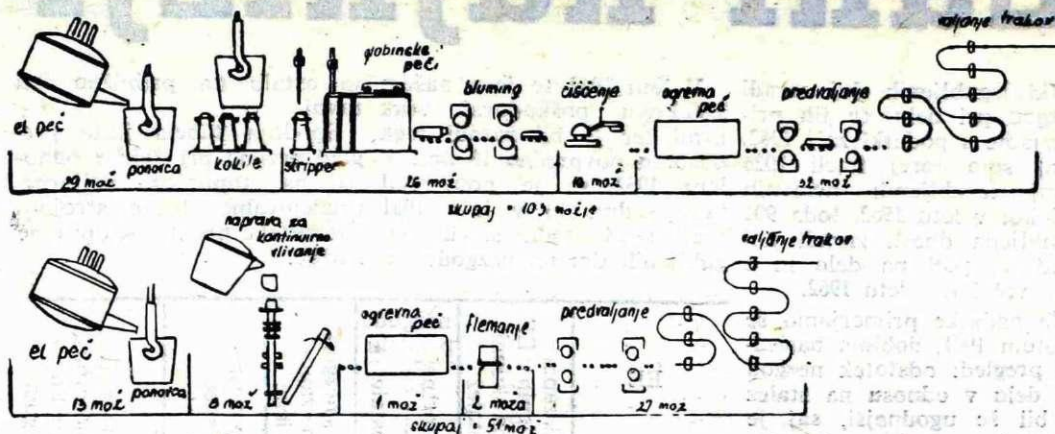
ZAHVALA

Ob izgubi našega dobrega moža, očeta in sina

JERNEJA MARKEŽA

se zahvaljujemo vsem, ki so nam stali ob strani, izrazili sožalje, darovali vence in spremili pokojnika na zadnji poti. Sosedom in vsem, ki so ga obiskovali v njegovi težki bolezni, iskrena hvala. Posebna zahvala govornikom ob odprtem grobu, dr. Čehu, dr. Brandstetterju, dr. Žaklju in dr. Vidaliču za zdravljenje. Iskreno se zahvaljujemo kolektivu obrata Javornik IV za venec, spremstvo na zadnji poti, za obiske na domu ter lastnikom osebnih avtomobilov za dragoceno uslugo, kakor tudi godbi DPD Svobode Javornik za ganljive žalostinke.

Zalujoči: žena Tončka, hčerki Marinka in Vida ter ostalo sorodstvo.

Kontinuirno vlivanje in železarne majhnih zmogljivosti

Z ekonomskega stališča je zanimivo vprašanje uporabe kontinuirnega vlivanja namesto valjarne za predvaljanje blokov v železarnah manjših zmogljivosti.

V splošnem kažejo analize, da pomeni kontinuirno vlivanje določen napredek tudi v ekonomskem pogledu. Iz skice je nazorno razvidna primerjava števila delavcev, ki so potrebni pri sicer enakem končnem valjarskem programu ob uporabi kontinuirnega vlivanja in običajnega predvaljanja. Primerjava kaže, da je potrebno pri kontinuirnem vlivanju za približno polovico manj delavcev v celotnem proizvodnem procesu od jeklarne do končnih izdelkov, kot pri klasični uporabi predvaljanja blokov.

Investicijski stroški za izgradnjo naprav za kontinuirno vlivanje so sorazmerno nizki. Podatki iz leta 1957 kažejo, da je potrebno investirati za tono izdelanega surovega jekla pri letni zmogljivosti 50.000 ton 17 dolarjev, medtem ko je pri letni zmogljivosti 300.000 ton ta številka precej nižja — 7 dolarjev. Ti investicijski stroški so v primerjavi z običajno valjarjo za predvaljanje blokov precej nižji, in sicer za 50 do 70 %, odvisno predvsem od lokacije ter še nekaterih drugih okoliščin.

Nizki investicijski stroški imajo poleg drugega tudi to prednost, da lahko manjše železarne sledijo hitrim izpremembam na tržišču, ki se pojavljajo predvsem v slabše industrializiranih deželah. Zato je način kontinuirnega vli-

vanja jekla posebno primeren za železarne manjših zmogljivosti, med 50.000 in 300.000 ton surovega jekla letno, in to predvsem v deželah, ki svojo industrijo šele razvijajo.

IRAK — V Iraku nameravajo zgraditi v bližini Bagdada prvo železarno. Iraško ministrstvo za industrijo je zadolžilo štiri inozemske strokovnjake za izgotovitev predhodnih potrebnih študij v zvezi z gradnjo te železarne. Začetna zmogljivost te železarne je predvidena v višini 70.000 ton surovega jekla letno.

NOVA ZELANDIJA — Novozelandska vlada je osnovala komisijo, ki naj ugotovi možnosti za izgradnjo lastne železarske industrije. Iz prvega poročila, ki ga je ta komisija predložila vladi, je razvidno, da so v provinci Waikato na razpolago velike količine železne rude, ki bi lahko krile potrebe novozeleandske železarske industrije za več kot pol stoletja. Nadalje predlaga komisija izgradnjo železarne z začetno letno zmogljivostjo 150.000 ton surovega jekla, ki pa bi

jo pozneje povečali na 220.000 ton. S proizvodnjo takšne železarne bi se Nova Zelandija precej osamosvojila z ozirom na uvoz železarskih izdelkov.

SOVJETSKA ZVEZA — Nahajališče železne rude na področju Mihajlovke bodo v prihodnjih letih tako modernizirali, da bo mogoče izkop 10 milijonov ton rude letno. Istočasno bodo povečali izkopne možnosti in pripravo bližnjih nahajališč železnih kremenjakov tako, da bodo lahko letno nakopali 27 milijonov ton te rude s približno 63 odstotki železa.

ZDA — Severnoameriška železarska družba Republic Steel Corp. je začela v svoje železarne v Clevelandu in Warrenu uvajati proizvodnjo jekla v kisikovih konvertorjih. V ta namen nameravajo investirati okoli 100 milijonov dolarjev.

Elektrolitsko pocinkana pločevina

V zahodnonemški železarni August Thyssen Hütte, Duisburg Hamborn, je pred kratkim pričela obratovati nova naprava za elektrolitsko pocinkanje fine pločevine. Ta naprava je zaenkrat tudi edina v Zahodni Nemčiji.

Mesečna proizvodnja te naprave, ki lahko elektrolitsko pocinka široke trakove v ploščicah do širine 1300 mm, je okoli 2500 ton, odvisno od dimenzije pločevine. Vendar so predvideli tudi možnost poznejšega povečanja same naprave, tako da bodo lahko pocinkovali trakove do širine 1500 mm.

Ker do začetka obratovanja te naprave v Zahodni Nemčiji niso izdelovali elektrolitsko pocinkane pločevine, so jo morali uvažati in sicer približno 1500 ton mesečno. Izmed ostalih zahodnih držav so v letu 1962 izdelali največ elektrolitsko pocinkane pločevine v ZDA, 20.000 ton mesečno, poleg tega pa obratujeta sedaj dve takšni napravi v Belgiji in po ena v Franciji ter Italiji. Belgija je bila do nedavna tudi glavni izvoznik tega izdelka v Zahodno Nemčijo.

Lastnosti elektrolitsko pocinkane pločevine se precej razlikujejo od vroče pocinkane. Predvsem je plast cinka na elektrolitsko pocinkani

pločevini precej tanjša in sicer je debela 0,0025 mm v primerjavi z 0,025 mm debelo pri vroče pocinkani pločevini, ki jo prav tako izdelujejo v železarni August Thyssen Hütte. Glavna posledica te razlike v debelini pocinkane prevleke je tudi različen namen uporabe.

Velika prednost elektrolitsko pocinkane pločevine je izredno dobra oblikovalnost, ki je praktično prav takšna kot pri navadni hladno valjani pločevini. Poleg tega je tudi zelo dobro varljiva, tako da omogoča vsak način varjenja. Gladka in enakomerna površina pločevine je izvrstna podlaga za prevleko z eno ali več plastmi laka. Končno omogoča izredno čista cinkova površina tudi do bro zaščito pred korozijo, ki preprečuje rjavenje pločevine na površini kakor tudi pod lakirano prevleko.

Uporaba te pločevine omogoča precejšnje prihranke pri nadaljnji predelavi z ozirom na stroške kakor tudi izboljša kvaliteto izdelkov, za katere jo uporabljajo. Služi predvsem za proizvodnjo jeklenih delov pohištva, raznih vmesnih sten, ohišja gospodinjstskih aparatov, avtomatov in pisarniških strojev, kakor tudi za različne manjše dele v avtomobilski industriji.

BELGIJA — V Chertalu pri Liègeu je začela obratovati pred nekaj meseci nova jeklarne z dvema kisikovima konvertorjema, zmogljivosti 120 ton vsak. To jeklarne, ki pripada belgijski železarski družbi Esperance-Longdoz, je zgradilo zahodnonemško podjetje Demag. Ker pri tej jeklarni ni plavčev, prevažajo raztaljen grodelj z osmimi prevoznimi mešalci, od katerih ima vsak 150 ton nosilnosti, po železnici iz 25 km oddaljene železarne v Seraingu.

MALAJA — Japonska železarska družba Yawata Iron & Steel Comp. bo zgradila v Praiu (Malaja) novo železarno s plavži, jeklarne in valjarno. Zmogljivost valjarne bo najprej 5000 in pozneje 10.000 ton valjanih izdelkov na mesec.

VELIKA BRITANIJA — Pred kratkim je začela v škotski železarni Colvilles Ltd. v Ravenscraigu obratovati nova polkontinuirna proga za vroče valjanje širokih trakov. Njena letna zmogljivost je 700.000 ton vroče valjanih trakov letno.

tehnični feljton

Pred začetkom intenzivne industrializacije so lahko izdelovale indijske livarne le srednje in manjše odlitke. Vendar so planski organi indijske vlade spoznali, da je za normalen razvoj strojne industrije potrebno zagotoviti tudi proizvodnjo potrebnih odlitkov iz sive in jeklo litine. Zato je dobilo leta 1958 podjetje Hindustan

Livarne v Indiji

Machine Tools dovoljenje, da lahko za lastne potrebe zgradi livarno sive litine z letno zmogljivostjo 6.000 ton odlitkov. Drugo pomembno livarno je zgradilo državno podjetje za proizvodnjo lokomotiv »Chittaranjan Locomotive Works« z letno zmogljivostjo 300 ton sive in 10.000 ton jeklo litine letno. Poleg tega imajo večje livarne tudi državne železarne »Rourkela«,

»Durgapur« in »Bhilai« s skupno letno zmogljivostjo 75.000 ton sive ter 15.000 ton jeklo litine.

Odgovorni organi v Indiji si precej časa niso bili na jasnem, ali bi gradili nekaj velikih livarskih obratov ali pa več manjših livarn. Končno so se odločili za velike livarne in pričeli graditi odgovarjajoče objekte pri tovarni rudarskih strojev v Durgapuru ter v bližini Ranchija v indijski državi Orissa. Ti dve livarni gradijo s finančno pomočjo Sovjetske zveze in Čehoslovaške ter bosta začeli obratovati v letošnjem letu.

Skupna proizvodna zmogljivost livarn v državnih tovarnah je bila ob koncu druge petletke (1960/61) 81.000 ton sive ter 20.000 ton jeklo litine. Izmed privatnih podjetij je posebno važna nova livarna v podjetju »Tata Engineering and Locomotive Company«, ki je bila zgrajena v letu 1957 ter je izdelala v letu 1959 3.700 ton sive in 3.8000 ton jeklo litine. Ta livarna ima

večjo proizvodno zmogljivost kot so potrebe samega podjetja, zato oskrbuje z odlitki tudi druga podjetja indijske strojne industrije, kot že prej omenjeno tovarno lokomotiv »Chittaranjan Locomotive Works« v Kalkuti in »Integral Coach Factory« v Madrasu.

Letna zmogljivost večjih indijskih livarn je bila v letu 1961 okoli 650.000 ton sive litine, k temu pa je treba prišteti približno še enako količino, ki jo lahko izdelala 1.200 manjših livarn. V istem letu je obratovalo v Indiji 16 jeklo livarn s skupno letno proizvodnjo 39.000 ton.

Ob koncu tretje indijske petletke (1965—66) cenijo, da bodo potrebe po sivi litini narasle na 1,35 milijona ton letno in po jeklo litini na 240.000 ton. Od tega predvidevajo, da bodo izdelali sami 1,2 milijona ton sive litine in 200.000 ton jeklo litine, preostale količine pa bodo uvozili.

Namesto običajne reportaže objavljamo v današnji številki nekaj podatkov o gibanju obratnih nezgod ter nezgod na poti na delo in z dela v lanskem letu. Iz podatkov, s katerimi razpolaga oddelček za socialno in zdravstveno službo pri naši železarni, je razvidno, da je bilo v preteklem letu zaposlenih povprečno 6.943 članov kolektiva. V minulom letu je bilo 830 obratnih nezgod, 5 nezgod s smrtnim izidom ter 99 nezgod na poti na delo in z dela — torej vseh nezgod 934. Takoj v začetku naj poudarimo, da znaša odstotek nezgod pri delu v odnosu na stalež 12 %. Če k temu prištejemo še 99 nezgod na poti na delo in z dela, dobimo končni podatek 13,5 %. Omenimo naj, da 12 % nezgod pri delu v odnosu na stalež zaposlenih delavcev in uslužbencev predstavlja najnižji odstotek, ki je bil kdajkoli dosežen v zgodovini naše železarne. K zgornjim podatkom moramo še dodati, da je bilo zaradi nezgod pri delu v preteklem letu izgubljenih 15.408 delovnih dni, zaradi nezgod na poti na delo in z dela pa 2.228 delovnih dni.

Zanimiva je tudi primerjava s podatki za leto 1962 in 1961. Lani smo sicer imeli tri smrtne nesreče več kot prejšnje leto, toda 135 ostalih nezgod pri delu manj, po drugi strani pa se je povečalo število nezgod na poti na

Lani najnižji oc

datki izgubljenih dni zaradi nezgod pri delu, če jih primerjamo s podatki za l. 1962. Lani smo torej imeli 2026 manj izgubljenih delovnih dni kot v letu 1962, toda 902 izgubljena dneva zaradi nezgod na poti na delo in z dela več kot v letu 1962.

Če podatke primerjamo še z letom 1961, dobimo naslednji pregled: odstotek nezgod pri delu v odnosu na stalež je bil še ugodnejši, saj je odstotek nezgod v primerjavi z letom 1961 kar za 4,8 % nižji, skupni odstotek nezgod pa za 4,3 % nižji. Nižja je tudi izguba delovnih dni, in sicer 2232.

V letu 1963 se je v našem je ostalo na približno isti kolektivu poškodovanih vsak osmi ter je bil zaradi tega odsoten povprečno 18 dni. V letu 1962 se je ponesrečil su na topilnice, valjarne, vsak sedmi in v letu 1961 vsak šesti, toda število izgubljenih dni na nezgodo pa službe.

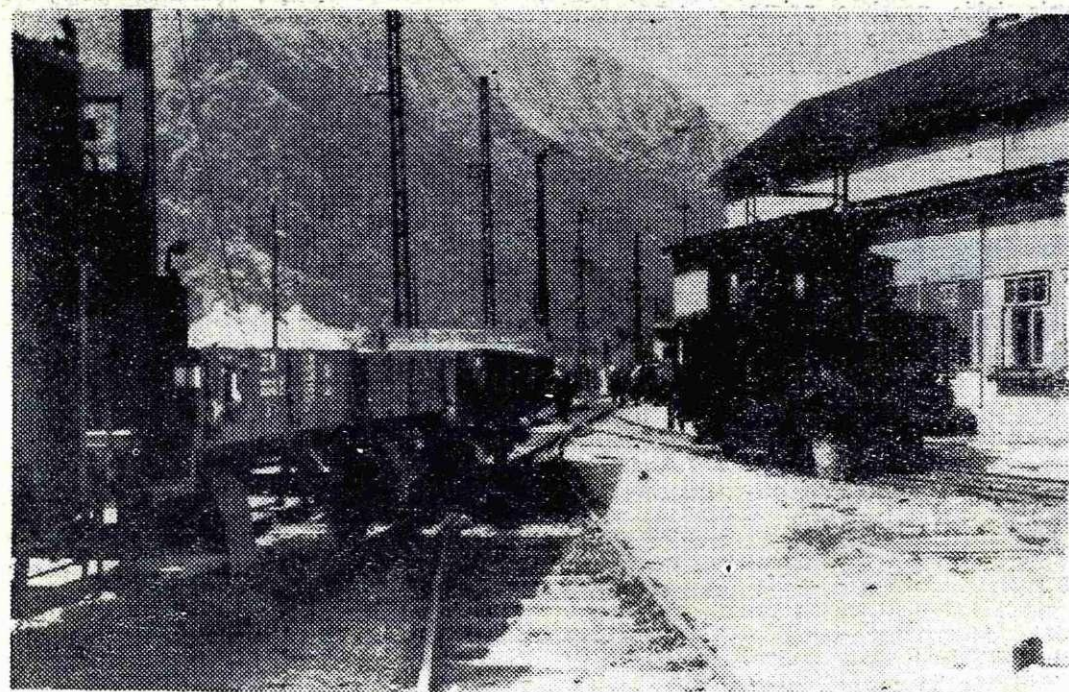
EE	% zaposlenih v EE na skupni stalež	nezgode pri delu	% nezgod na zaposlene	ponesrečenec vsak	bolniška odsotnost na 1 ne-zgodo
topilnice	19 %	3 249	19,4	5.	skoraj 20 dni
valjarne	24 %	1 255	15,4	skoraj 7.	15 dni
predelovalni obrati	14 %	— 126	12,8	skoraj 8.	skoraj 18 dni
strojno-energ. obrati	27 %	1 178	9,7	10.	21 dni
upravne službe	16 %	— 22	1,9	52.	20 dni
6.943 =	100 %	5 830	12 %	8.	18 dni

Bolj kot odstotek poškodb pove stanje varnosti v podjetju pogostnost in resnost poškodb. Oboje izračunava na milijon opravljenih delovnih ur. Za vsako smrtno nezgodo je treba k izgubljenim dnevom prišteti še 6000 izgubljenih delovnih dni. Tako je bilo na milijon delovnih ur v letu 1963 55 nezgod ter 3015 izgubljenih delovnih dni. Pogostnost se je v primerjavi z letom 1962 zmanjšala za 6 nezgod, resnost pa povečala za 1202 dneva.

V spodnji tabeli so prikazani podatki po skupinah ekonomskih enot za zadnja tri leta:

EE	Št. nezgod za milijon opravljenih delov. ur — pogostnost nezgod			izp. milijon delov. ur — pogostnost
	1961	1962	1963	1964
topilnice	100,7	76,9	82,6	7,436
valjarne	104,1	73,4	67,9	6,353
predelovalni obraci	103,2	69,2	57,2	1,149
strojno-energ. obraci	59,1	56,6	43,0	948
upravne službe	21,7	20,8	11,8	229
skupno	80,2	61,8	55,4	3,508

Opisujte v Železarja!

Angleški premik je na splošno prepovedan. Tak način premikanja je dovoljen le v izjemnih primerih, pri tem pa je potrebno natančno dolečiti in odrediti samo izvedbo. Angleški način premikanja železniških voz na Javorniku je bil lani usoden tudi za našega sodelavca premikača Jožeta Ježa.

SVARUN

LETO 1960

MI IN ONI

»Hofbräuhaus« je velikanska pivnica, bolj podobna molilnici kot gostilni. Tu je prostora za več kot tisoč ljudi. Strop je visoko, kakor so bile visoko ideje, ki so jih v tridesetih letih snovali tod obubožani Münchenski meščani in avanturistični nacistični veljaki. Oprema je stara, slabo vzdrževana, stene oguljene, točajke v bavarski noši ne mlade in niti ne higiensko neoporečne, glinasti litrski vrči za pivo okrušeni in orkester v zelenih telovnikih len ter neubran.

Vendar tu točijo najcenejše pivo. Liter piva dobiš za marko. Manjše mere od litra ne servirajo. Ker je pivo poceni in ker tradicija še nekaj velja, se tod še dandanašnji zbirajo delavci, mali trgovci in obrtniki, pa nižji uslužbenci in vsi tisti, ki imajo denarja na preostanje.

Naši trije so sedli na klop k dolgi mizi, kjer je prostora zadeset ljudi, naročili in dobili svoje vrče piva, srebnili in se razgledali. Bili so nekje sredi stebričaste dvorane in vse okrog niso videli drugega kot morje v glavnem moških glav, ki so si nazdravljale, se sklanjale k sredi miz in govoričile z običajnimi pa

tudi povzdignjenimi glasovi. Bilo je kakor v panju, ko si čebele po napornem delovnem dnevu dopovedujejo, kje je najboljša paša in si zadovoljne jemljejo čas za počitek po uspelem pašnem dnevu. Nekateri teh čebel so bile že rahlo okajene od tretjega ali četrtega vrča medice — cenenege piva, ki velja okroglo marko in nič več.

Eden naših je sedel s svojo torbo in potegnil iz nje ploščato steklenico z zlato etiketo, na kateri je bil inicialno izoblikovan napis »stara slivovka.« V vsak vrč jo je nagnil in z njo zabelil rumeno pijačo.

Ker so bili na očeh, se je v tistem hipu zgodilo nekaj čudnega. Več ducatov parov oči se je hkrati obrnilo proti mizi, na kateri je stala ploščata steklenica. Neobičajni gostje, neobičajna steklenica in še bolj neobičajno dolivanje »nečesa« v pivo je storilo majhen, a učinkovit čudež.

Pri sosednjih mizah so gostje klonili pred svojo radovednostjo.

»Kaj je vendar tistole?« so vpraševali. »Od kod ste? Ali pri vas nimate navade piti samega piva?«

Naši trije so se muzali. Prvi hip jim je bilo nerodno spričo tolikšne pozornosti, potem pa so raztolmčili obiskovalcem »Hofbräuhaus«,

kaj je in kako izgleda vsebina njihove steklenice.

Besedo slivovka so razumeli le nekateri. Do proletariata njen mit še ni prodril. Vsi pa so takoj razumeli božanski vpliv ognjene vode, ko so jim jo kanili nekaj kapljic v vrče.

Bilo je obilovanje, cmokanje, pokušanje, spraševanje, da ni imel nobeden naših časa premišljevat o ambientu in njegovi zgodovini.

Zaradi slivovke so si gostje sosednjih miz hitro pomagali v družbo prijazne steklenice in radodarnih lastnikov. Točajki so nalili kozarček čiste ognjene vode. Izpila jo je v dušku in tisti hip so se ji zasvetile oči. Zanj tisti večer ni bilo drugih gostov. Ostala je kar pri Jugoslovanih in čakala, če ji ne bodo nemara naklonili še kapljice tistega, s čimer ona ne more postreči ne sebi, ne svojim gostom.

Med hvalo, vonjanje in cmokanje so se jela mešati vprašanja. Od kod, da so in po koliko je pri njih takale, žlahtna pijača, je seve hotel vedeti vsak tisti, ki se je uspel pririniti v bližino. Za Jugoslavijsko so vedeli vsi, da je njeno glavno mesto Beograd pa skoraj nobeden. Tisti večer se ni nihče naučil izgovarjati besedo Slovenija, čeprav je bila pogosto izgovorjena, pač pa se jih je

vsaj dva ducata reči »slivovka.«

Kmalu je stalinisti gosti iz tremit našimi, ko že od nekdaj. Ega, ki smo ga in v Kranju — nji mizi. Kadili katerim so priznavali jugoslovanske radi celofanske vztrajno ponavljale in da v njihovi, pač niso v star vsestransko ne celofanom in Ne glede na to nju priznati jugoslovanske kar moč vztrajne cigarete radodarno lo videti, da vanu ni kaj prave nosti. Pri njih skega čudeža, mnoge druge Najprej se pogovor z bivšnikom »Wehrm uniformo deved njegova unifor čeprav je šlo malce trdo, št oguljena in raz

Podstotek nesreč pri delu

Priloga prikaz z ozirom na število nezgod pa je na iz tabele št. 2:

Priloga	% nezgod na zaposlene v obratu	Ponesrečil se je vsak	Povprečno boln. odsoten za 1 nezgodo
I. Javna	28,1 %	skoraj 4.	skoraj 19.
II. Javna	26,8 %	skoraj 4.	skoraj 12.
III. Javna	17,9 %	skoraj 6.	skoraj 17.
IV. Javna	16,9 %	skoraj 6.	skoraj 8.
V. Javna	14,8 %	skoraj 7.	skoraj 14.
VI. Javna	14,6 %	skoraj 7.	skoraj 11.
VII. Javna	14,4 %	skoraj 7.	skoraj 14.
VIII. Javna	13,6 %	7.	skoraj 25.
IX. Javna	13,2 %	skoraj 8.	skoraj 14.
X. Javna	12,8 %	skoraj 8.	skoraj 26.
XI. Javna	12,6 %	skoraj 8.	skoraj 14.
XII. Javna	12,6 %	skoraj 8.	skoraj 28.
XIII. Javna	12,3 %	8.	skoraj 27.
XIV. Javna	12,2 %	8.	skoraj 18.
XV. Javna	11,9 %	8.	skoraj 11.
XVI. Javna	11,3 %	skoraj 9.	skoraj 7.
XVII. Javna	10,7 %	9.	skoraj 19.
XVIII. Javna	9,8 %	10.	skoraj 21.
XIX. Javna	9,6 %	10.	skoraj 26.

izgubljeni dnevi na milijon opravljenih delov. ur zaradi nezgod — resnost poškodb	1961	1962	1963
7.486	1.457	7.537	
6.353	1.255	2.630	
1.149	898	1.013	
948	3.677	2.360	
229	317	232	
3.508	1.813	3.015	

Že nekaj let se v vodstvu nezgod pri delu menjavata jeklarna in žična valjarna. V letu 1962 je bila prva žična valjarna s 34,2 % nezgod na zaposlene, ko je bil ponesrečen vsak tretji s povprečno odsotnostjo 15 dni. Toda v letu 1963 je žična valjarna znižala procent nezgod za 7,4 % ter osvojila drugo mesto. Poškodovan je bil skoro vsak četrti ter povprečno odsoten z dela en dan manj kot v letu 1962. Vodstvo je v letu 1963 prevzela jeklarna, ki je zvišala poškodbe za 4,3 %, medtem ko se frekvenca nezgod izgubljenih dni ni spremenila. Bistveno izboljšanje

kažejo naslednje ekonomske enote: visoke peči, kjer so imeli lani za 6,9 % manj poškodb, hladna valjarna-žičarna za 6,2 %, transport za 3,5 %, promet za 4,5 %, Javornik II za 2,6 %, elektropeč za 3,3 %, konstrukcijska delavnica za 3,1 %, strugarna valjev za 1,7 %, valjarna 2400 za 5,9 %, vzdrževanje Javornik za 2,9 %, žebjar- na za 2,3 % manj poškodb itd. Procentuelno več poškodb v primerjavi z letom 1962 pa so imeli v livarnah za 4 %, Javornik I za 0,7 %, šamotarna za 6,4 %, elektroodni oddel- lek celo za 8,4 %, meha- nične delavnice za 1,8 %, medtem ko je položaj v ce- varni isti kot v letu 1962.

Med vzroki poškodb pre- vladuje v glavnem subjektiv- ni faktor, čeprav zasledimo med vzroki za poškodbe tudi nepravilno opremljene de- lovne prostore, njihovo ne- redno vzdrževanje, natpra- nost delovnih mest in preho- dov, slaba transportna pota in sredstva za nakladanje in razkladanje itd. Med osebnimi faktorji moramo na pr- mi faktorji moramo na prvem mestu omeniti nesmotrn in tudi nevaren način dela. Sledijo poškodbe zara- di kršenja varnostnih pred- pisov in predvsem zaradi naglice pri delu. Tu so še po- škodb, ki nastanejo zaradi nediscipline, slabe skupinske organizacije dela, pomanjka- nja ustreznih poklicnih izku- šenj itd. To pomeni, da je podjetje zastarelo, po drugi strani pa da je rekonstruk- cija tovarne upravičena. Ob- rat je s utečenji, proizvod- njo pa zvišujemo z utesnje- vanjem življenjskega prostora na delovnem mestu.

Ne bo odveč, če ob tej problematiki poudarimo, da vodstva in vodilni kader še vedno premalo organizirano skrbijo za zdrav in varen na- čin dela. Vsekakor bi morali upoštevati dejstvo, da se ko- lektiv pomlaja ter da sta- rejši delavci z dolgoletnimi izkušnjami odhajajo v pokoj. Zaradi pomanjkanja delav- cev, ki imajo dolgoletno prakso in izkušnje, spreje- mamo na delo v železarno mlade ljudi iz drugih krajev, ki pa seveda nimajo niti prakse niti potrebnega zna- nja in izkušenj. Ob vsem tem moramo upoštevati še to, da je bila tudi lani fluktuacija zaposlenih v naši železarni zelo velika. Na delo smo sprejeli 938 delavcev, odpu- stili pa 1080 fizičnih in um- skih delavcev. Še nekaj po- datkov o samih poškodbah pri delu. Največ poškodb so utrpeli naši sodelavci na ro- kah ter prstih obeh rok, nato pridejo na vrsto še noge, trup, glava in oči.

V podjetju imajo naši so- delavci na razpolago dovolj ustreznih zaščitnih sredstev, toda še vedno najdemo v obratih precej primerov, da delavci ne uporabljajo za- ščitnih sredstev. Če je res tako, potem ne moremo raz- umeti, zakaj vodstveni ka- der dopušča, da delavci dela- jo nezaščiteni in so tako iz- postavljeni novim nezgodam. Posebej moramo opozoriti na odpor proti nošenju čelad ter čevljev z zaščitnimi ka- picami. Opeklino so šele na drugem mestu. Če si neko- liko podrobneje ogledamo oblike nezgod, potem lahko ugotovimo, da je največ udarcev s predmeti, ki padajo ali drsijo iz rok. Na tretje

mesto sodijo stisnjenja, nato pa šele urezi, ubodi, padci, odrgnjenja itd. Lani smo za- beležili v naši tovarni samo štiri nezgode, ki so nastale zaradi zastrupitve s CO, v treh primerih pa je bil vzrok električni tok. Primerjava števila poškodb po dnevih, tednih in dneh je iluzorna, ker se ne ujema teorija s prakso. Lani smo npr. imeli v prvih treh urah dneve kar 43,7 % vseh nezgod. Četrto, peto in šesto uro dneve le 41,7 %, v zadnjih dveh urah dneve pa 13,1 %. 10,6 % po- škodb je bilo na poti.

Pogostnost nezgod v prvih treh urah dneve kaže, da de- lavci prihajajo na delo utru-jeni in da se šele med delom psihično in fizično prilagodi- jo ter tako praktično delajo le šest ur. Ne bo odveč, če zapišemo, da bi bilo manj nezgod pri delu, če bi delav- ci svoje telesne moči trošili bolj enakomerno. Tako viso- ko število nezgod pri delu v prvih treh urah dneve opo- zarja tudi na to, da je začel- tek dopoldanske izmene zelo neprimeren, kajti delavci pri- hajajo na delo utrujeni in neprespani. Še preden smo se odločili za tako zgoden začel- tek dopoldanske izmene (ob 5.30 uri zjutraj), bi morali pomisliti tudi na to, da je našim delavcem tako fizičnim

kot umskim potrebno tudi kulturno razvedrilo (kino, gledališče, televizijski pro- gram itd.). Še težje je z de- lavci, ki se vozijo iz oddalje- nih krajev z vlaki in avtobu- si. Nekateri vstajajo ob 4. ali celo ob 3. uri in imajo na voljo le nekaj ur počitka. Toda vsekakor premalo, da bi lahko delavci spočiti pri- hajali na delo. Morda bi kdaj pozneje v »Železarni« ali kje druge načeli vpraša- nje odpornosti delavcev, ki pa je še posebej na težjih delovnih mestih več kot po- trebna. Mnogi delavci si namreč odtrgajo od ust, da lahko zadostijo ostalim po- trebam in si nakupijo stvari, ki sodijo v okvir mehaniza- cije, modernizacije, opreme stanovanj itd.

To so v glavnem podatki o gibanju nezgod pri delu v minulem letu. Kljub temu, da smo imeli 830 nezgod pri delu in 99 na poti z dela in na delo, pa smo lahko zado- voljni z doseženim odstot- kom, ki je najnižji v zgodo- vini železarne. Pričakujemo, da bomo letos število nezgod ob sodelovanju vseh me- rodatnih faktorjev še bolj zni- žali, to pa bo v korist posa- meznim delavcem, kakor tudi podjetju in vsej skupnosti.

Lastna previdnost je najboljša varnostna naprava

ducata naučilo pravilno vka.«
je stekel pogovor med jošti Hofbräuhausu« in ni, kakor bi si bili znanci daj. Erega naših — tiste- ga ga sečali že na Bledu u — povabili k sosed- kadili njegove cigarete, o zara- moči in arome jugoslovanski izvor, za- fanske ovitka pa so onavljali, da so ameriške ihovi, ki in onaki deželi, v stan narediti takšnih o neoporečnih ovitkov s in vrtico za odpiranje. na to, da niso bili v sta- ati ovitku nacionalnega skega značaja, so seveda ztrajno kadili. Saj so bile dozdani na mizi in je bi- da prisotnemu Jugoslo- aj pride do njihove vred- njih, v deželi gospodar- eža, pa je ta reč kakor ige v tujih rokah. se je isti naš zapletel v bivšim vojakom, pripad- Vehrmaht, ki je nosil devet let. Pet let je bila niforma zlikana in cela, šlo štiriinštiridesetega že, štiri leta pa zmečkana, raztrgana, saj jo je no-

sil v sovjetskem ujetništvu. In po- tem se je vrnil domov. Sovjeti so ga poslali nazaj.

»Naš« ga je malce potipal, kako kaj gleda na Ruse, pa oni ni maral reči ničesar, ne dobrega ne slabega.

»Bilo je in minilo je,« je bil ves njegov odgovor. »Zdaj smo tu in živeti je treba. Kar je za nami, je izgubilo svoj pomen in s čimer se otepamo, to nas dojmi. Mislim, da je tudi pri vas tako.«

»Tudi,« je rekel »naš.«

»Ampak tele vaše cigarete in tale pijača, kako se ji že reče?«

»Slivovka,« mu je »naš« olajšal napor, ki ga je bil oni pripravljen tvegati, da bi ponovil težko izgovor- ljivo besedo, ki se je bil kmalu na- to naučil. »Veš kaj, če imaš res tole pijačo za tako zlahkno in ti tako tekne, pa pridi dol. Mnogi Nemci prihajajo. Najbrž imaš avto, pa si kupi še šotor in malo prekotati na- šo deželo. Zlahkne svinjine, ki se gotovo poda tvojemu želodcu in še bolj zlahkni slivovk se boš preob- jedel, saj boš dobil za tvoj denar vse- ga v izobilju. Zdelo se ti bo, da ži- viš bagatelno poceni,« ga je povabil.

Wehrmachter je zmajal z glavo. »Imam avto, o seveda. Vsak dan sem v njem. Saj sem spremljevalec

na kamionu. Čistim, brišem, ma- žem, nakladam in razkladam, šte- jem in tehtam, pišem dostavnice in podpisujem tovarne liste za kosov- no robo. Pa šest sto mark zaslu- žim.«

»Naš« je bil najprej malo prese- nečen. »A nimaš volkswag'na?« je dejal. »No, pa si ga izposodi! Saj takšen posel, pravijo, pri vas ne velja mnogo. Boš videl, kako boš živel pri nas? Cedilo se ti bo od ust.«

Nemec je zalogo svojih čustev in pameti podprl na sencih in malce resignirano začel »našemu« odpirati oči:

»Veš, ženo imam in dva otroka. Sto petindvajset mark plačam za stanovanje. Za kurjavo, plin, elektri- ko in vodo prav toliko. Hrane si ne morem kupiti izpod tri stotih. Men- da lahko hitro izračunaš, kam lah- ko potujem! Enkrat, kvečjemu dva- krat tedensko v Hofbräuhaus na vrč piva. Če je pri vas slivovka, ali kako že praviš tejele vražji pijači, zastoj, jaz ne morem do nje. In kar nas sedi na tehle klopih, le malokateri jo bo pil drugače, kakor iz prijaznih rok takšnih, kakršni si ti.«

»Hm, to je pa druga reč,« je de- jal »naš«. »Pa je toliko slišati o va-

šem standardu, gospodarskem ču- dežu, civilizaciji in raju v tejele vaši Nemčiji.«

»Gospodarski čudež,« se je na- smejal Nemec. »To je res čudež. Proizvodnja, izvoz, marke, zlato, poslovni uspeh... Kdor se znajde, za tistega je čudež. Jaz sem pa de- lavec. Precej slabo plačan delavec, ki mora živeti v velikem mestu. Za- me ni čudeža.

Za tegale, ki sedi na tvoji levici in so mu tvoje cigarete prav tako všeč, kakor meni, za tega pa je ču- dež. Živi prav tako dobro, kakor pred vojno in med njo.«

»Naš« stari ni dobro razumel, za- to je samo gledal, zdaj nekdanjega soldata, ki je soustvarjal novo Ev- ropo, zdaj svojega sosedu na levi, ki je malce skremžil obraz in puh- nil gost dim skozi svoje nabrekle ustnice.

Soldatu ni bilo nič nerodno. Ma- lo ga je gredo pivo, malo slivovka, malo pa sosesčina človeka, ki je bil v sorodu z Rusi, katerih kljub hu- dim stvarim, ki jih je tam doživel, ni sovražil. Zato je kakor tjavdan nadaljeval:

»Ta ima denarja, da bi lahko ob- šel pol sveta. Pa ne bo šel nikamor. Ne sme in ne upa. Esesovec je bil.

kaj hočeš! Jaz ne morem, on pa ne upa in ne sme. Vidiš, to je naš ču- dež! Ti si iz neke revne dežele. In si tu. Sam presodi, kdo je na bolj- šem!«

Ob besedi esesovec se je »naš« srečal s pogledom svojega sosedu na nasprotni strani in oba sta začu- tila, da bo treba nekaj reči. Eseso- vec je to storil ležerno, neprizadeto in malce naveličano. Niti z besedo ni zanikal svoje preteklosti. Pove- dal je, da je doživel vojno tudi v Jugoslaviji, tudi v Sloveniji.

»Tetovo, Gostivar, pa malo više, no, kako se že reče?« se je oglašil. »Aha, Leskovac. Tam sem bil. No, pa drugje tudi. Ti si doma blizu Ljubljane. Ne, ne, tam pa nisem bil.«

»A,« je zinil »naš«.

»Takrat smo bili mladi in nori, pa smo počeli po svetu to in ono. Daj bog, da bi se taki časi nikoli več ne vrnili.«

Soldat se je nakremžil, kakor bi mu šlo na smeh, »naš« pa je pod- zavestno ponovil: »Daj bog, da bi se taki časi nikoli več ne vrnili.« Nikakor ni našel zveze med sprav- ljivim esesovčevim govorčenjem in med svojimi predstavami o bikov- kah, krematorijih in ciklonu! — B. (KONEC PRIHODNJIČ)

V zagovor farsy »Kadar se ženski jezik ne suče«

V 2. številki »Železarja« je pod naslovom »Dve premieri v gledališču Tone Cufar« izšla tudi kritika predstave »Kadar se ženski jezik ne suče«. Zelo odklonilno pisanje o dramskem delu (mnenje o uprizoritvi je nazadnje čisto osebno vrednotenje pisca kritike tov. inž. Karbe) mi narekuje, da pojasnim izbor dela »Kadar se ženski jezik ne suče« in sploh repertoarno politiko gledališča.

Za tako raznoliko publiko kot je na Jesenicah, je sestava gledališkega sporeda, da bo vsaj približno za vse prav praktično nemogoča. Umetniški svet, režiserji, umetniški vodja in gledališki svet, to je — gledališče sestavlja spored, poleg upoštevanja vrste pogojev, predvsem na osnovi izkušenj s tisto publiko, ki redno obiskuje gledališče. Poleg tega pa poizkušajo, poudarjam, poizkušajo, ker drugače ne more, zadostiti tudi drugim potrebam in zahtevam. Recept za sestavo sporeda je preprost — na eni strani upošteva dela po vrsti (komedija, drama, mladinska igra), na drugi strani pa dela po zgodovinsko-narodnostnih vidikah (moderna, klasična, domača in tuja dela). Seveda se obe strani med seboj prepletata in dopolnjujeta. Od osmih premier v eni sezoni naj bi bilo dvoje del klasičnih, ostala moderna, oziroma pol domačih, pol tujih. Ali pa po vrstah: 4 drame, 2 komediji in 2 mladinski igri. Seveda ta recept deloma spreminjajo subjektivni in objektivni pogoji (režiserjev izbor, možnosti igralške zasedbe, zahtevnost opre-

me itd.), kar je običajno v poklicnih, kaj šele v amaterskih pogojih gledališkega dela. In prav zato ta sicer enostaven recept postane vse drugo kot enostaven.

Izkušnje ob upoštevanju obiska kažejo, da stalna publika najraje gleda drame, zlasti še, če so časovno odmaknjene in izjemne po okoliščini, nato sledijo ljudske igre v dobrem pomenu besede, ki so običajno tudi drame, nato šele komedije, zlasti ne problemske in opremljene z glasbo in petjem. Mladinske igre zavzemajo posebno mesto. Te izkušnje tudi dokazujejo, da je v dolgih letih gledališče zaostriло okus svoje, žal le premalo številne, stalne publike. Več ali manj slučajnemu obiskovalcu gledališča pa se seveda zgodi, da bi se rad razvedril, pa naleti na »težko« dramo, ali pa se resnoben gledalec nameri na »plehko« komedijo. Na kaj vse lahko »naleti« gledalec, priča primer, ko je ob nekakšni anketi nekdo na vprašanje, če hodi v gledališče, odgovoril, da ne več, ker je spored preveč »otročji«. Res je moral imeti »srečo«, da je zmeraj naletel na mladinsko

igro, pa tudi dovolj trme, da se ni ozrl na en sam gledališki lepak.

Ob vsestransko pestri publiki je potreben tudi dokaj pester spored, zato ni čudno, če se vrstijo tudi raznolike in pester pripombe na račun tega sporeda: prezahteven, premalo umetniški, pretežak, premalo zabaven, preresen, premalo ljudski in spet od začetka. Prav gotovo so vse te pripombe dokaj pravilne, v kolikor prizadevajo zahteve posameznika ali ožjega kroga posameznikov, ne morejo pa biti pravilne za vse, kajti popolnoma nemogoče je, da bi eno samo gledališko delo zadovoljilo vsem okusom in željam, razen v res izjemnih primerih. In še to: če bi tem okusom in željam prepustili sestavo gledališkega sporeda, bi po načelu demokratične večine odločno zmagała ljudska igra v slabem pomenu besede, spevoigra in opereta, skratka »gledališče bi se spremenilo v preprosto zabavišče«. Zanimivo bi bilo potem ugotoviti, če bi farsa »Kadar se ženski jezik ne suče« spadala med vrste, ki »vlečejo«. Po številnih izkušnjah z gostovostjo trdim, da ne, ker je v bistvu tudi ta, na videz nezahtevna komedija, prezahtevna, saj terja od gledalca dokaj razgledanosti in aktivnega vrednotenja prav zato, ker se za videzom zelo cene zabave skriva marsikaj dragocenega. Že v predpremijski članek v »Železarju« sem zapisal, da delu ne gre odrekati vseh umetniških kvalitet, čeprav služi predvsem zabavi. Da je to res, potrjuje dejstvo, da so farsu lani uprizorjali v mariborski Drami in da je izšla v redni dramski zbirki Prosvetnega servisa. Po vsem tem ni važno, kako je to farsu uprizorilo naše gledališče, temveč zakaj!

Preprosti, naivno zasnovani in po renesančni komediji zgledovani vsebini, polni nenadnih preokretov in situacijske komike, lahko sledi vsak nezahteven gledalec. Zato je gledališče to delo namenilo tudi tistim, ki redko ali sploh nikdar ne zaidejo v gledališče. Toda za vso lahkonostjo farse se skriva jasna ideja avtorja, osmešiti vrsto človeških lastnosti (omejenost, pohlepnost, lahkost, intriganstvo in tako naprej), ki še v preobleki izpred 400 let nazaj niso vredne človeka, kaj šele danes. Smeh je zdravilen, kadar se zmejimo samemu sebi in kljub zdravilnosti je težko verjeti, da bi moral biti pri srčen, saj lahko tak smeh celo prizadene, tako zelo prizadene, da smeh izostane. Poleg tega pa farsa »Kadar se ženski jezik ne suče« tudi dovolj jasno kaže na nekatere sodobne pojave (utaja davkov, birokracija in druge), simbolično pa ponazarja človekovo potrebo tudi po notranjih etičnih in ne le zunanjih materialnih dobrinah.

Vsega tega ne more razvednotiti nekaj, morda za koga nekoliko delikatnih, toda za povprečnega odraslega človeka zelo nedolžnih detajlov, ki jih lahko slišimo in vidimo v življenju na vsakem koraku, pa zaradi njih vsaj odkrito ne mignemo niti z ušesi niti z očmi. Vse te na kratko naznačene ugotovitve jasno potrjujejo, zakaj je gledališče uprizorilo to farsu in ne glede na uprizoritev sem trdno prepričan, da je farsa »Kadar se ženski jezik ne suče« vredna uprizorjanja in da prav v nobenem primeru za gledališče ne predstavlja »globokega padca«.

Osebna zadeva slehernega gledalca posebej je, v koliko in katere vrednote najde, odkrije in izlušči iz dela, in če spet pustimo uprizoritev na strani, farsu »Kadar se ženski jezik ne suče«, če nič drugega, vsaj govorimo dovolj razločno in slovensko, da to lahko stori. Ne bom zanikal, da je za tako vrednotenje poleg vrste drugega potrebno tudi določeno razpoloženje, primerno razpoloženju dela. In res je, da farsa zahteva posebno, nam malce tuje in nerazumljivo razpoloženje. (Zato ker smo nekoliko preveč svetohlinski.) Čim večja je razlika med razpoloženjem gledalca in dramskim delom, toliko večja je nejevolja gledalca, toda ne po krivdi igralcev in še manj po krivdi pisatelja, temveč zgolj gledalca samega. Film, televizija in lahkotni zabavni programi nas odvajajo zavestnega, hotenega sodelovanja z dogajanjem na odru, tistega čara, ki oder in dvorano spremeni v gledališče. Publika je vse bolj navajena na pasivno čakanje, kdaj bo kaj »padlo« z odra in če po njenem mnenju ne pade nič, je tega kriv avtor in igralci, ali pa narobe. Premalo naredimo (vsi, ki govorimo o kakršnikoli

skrbi za vzgojo nas vseh) za to, da bo to vsaj nekoč čez leta drugače in bolje! In pri tem lahko veliko pomaga prav kritik, ki seznanja publiko ne samo z vrednostjo uprizoritve, temveč tudi z vrednostjo in pomembnostjo uprizorjenega dela in njegovega avtorja. Tov. inž. Karbu smo zelo hvaležni za sleherni kritiko (tudi za to v 2. številki »Železarja«), toda osebno sem prepričan, da je Vojmilu Rabadanu in njegovi farsy »Kadar se ženski jezik ne suče« storil veliko krivico, krivico vsaj zato, ker je npr. o drami »Dom Bernarda Albe« (poleg nekaterih nepomembnosti) napisal le to, da si jo je »vredno ogledati zaradi njene umetniške moči«, o »nebogljivi zgodbi farse« »Kadar se ženski jezik ne suče« pa se je razpisal z vso nejevoljo. Postavljam se na stališče bralca: samo »umetniška moč« mu ne more dati niti slutnje o resnični umetniški vrednosti španske drame in ga zanjo ogreti, vse »neprijetno presenečenje« nad »celotno revščino tega dela« (to je farsa »Kadar se ženski jezik ne suče«) pa ga lahko odvrne še od tistih, res da ne velikih in ambicioznih, toda zato toliko bolj dojemljivih vrednot, ki se skrivajo za lahkotno, veselo in razigrano (napisano) farsu »Kadar se ženski jezik ne suče«.

In končno še to: k sreči na ponovitvah »stanje v auditoriju, ki je »res ne preveč številno (ne zaradi farse, temveč zaradi mraza)« kaže, da se je ves trud, ki sta ga v uprizoritev vložila tako igralški ansambel, kakor tudi režiser, »izplačal«. Pravega odziva na dogajanje na odru in ... smeha v dvorani« je dovolj. Žal nam je, če ga za tov. inž. Karba ni bilo dovolj tudi na premieri.

Bojan Čebulj

Kratek odgovor na dolg zagovor

Ko sem pred približno dvema leti nagovarjal nekega jeseniškega kulturnega delavca, za katerega sem vedel, da je že pisal v časopis kritike o jeseniških gledaliških predstavah, da naj prične to spet delati za »Železarja«, mi je odgovoril nekako takole: »S to zadevo imam slabe izkušnje in se zato ne bom več z njo ukvarjal. Gre za to, da kadar sem pisal pohvalno, je bilo vse v redu, čim pa sem kaj skritiziral, je bila velika zamera. Žal, tudi o jeseniškem gledališču ni mogoče vedno pisati v superlativih.«

Na splošno ta odgovor zadostuje. Konkretno bi dodal samo še to, da je ob očitku, da sem premalo pisal o kvaliteti Lorcove drame »Dom Bernarda Albe« tov. Čebulj očitno pozabil, da je pred samo premiero tega dela, dne 16. novembra 1963 v 46. številki »Železarja« napisal v treh kolonah kar 104 vrstice

o avtorju in sami drami. Zato sem se pri oceni omejil na samo izvedbo in na koncu zaključil s stavkom: »Predstavo si je vredno ogledati zaradi njene umetniške moči itd.«, kar mi v svojem zagovoru očita. Lahko je prepričan, da bi se tudi o tej drami vsaj toliko razpisal v pozitivnem smislu kot o »Kadar se ženski jezik ne suče«, ker to tudi zasluži. Vendar sem z ozirom na zgoraj povedano smatral, da to ni bilo potrebno niti mogoče, ker bi lahko samo ponavljal!

inž. Karba

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru obrata toplotna energija in Zvez borcev terena Podmežaklja se iskreno zahvaljujem za večkratne obiske v bolnišnici in denarno pomoč, ki mi je bila zelo dobrodošla ob moji težki nezgodi.

Valentin Beznik,

Prizor iz komedije »Kadar se ženski jezik ne suče« v izvedbi gledališča »Tone Cufar«.

Smučarski tečaj in tekme na Kresu

Kakor vsako leto je tudi letos smučarska sekcija TVD Partizan na Javorniku na pobudo Občinske zveze za šport in telesno vzgojo organizirala smučarski tečaj za pionirje in mladince. V tečaj so se lahko prijavili vsi šoloobvezni otroci. Trajal je teden dni, pionirje in mladince pa so poučevali športniki — smučarji z dolgoletnimi izkušnjami. Večina pionirjev in mladincev je obiskovala tečaj za smučarje, okrog 15 pa tudi tečaj za mlade skakalce. Tečaj so organizirali na Kresu, kjer je tudi sicer vse polno mladih in starejših smučarjev, ki so zelo zadovoljni z novo žičnico — vlečnico.

Preteklo nedeljo so organizirali klubsko prvenstvo za pionirje in mladince na Kresu. Tekmovanja se je udeležilo 60 pionirjev. Objavljamo imena pionirjev, ki so se v vsaki starostni skupini uvrstili na prva tri mesta:

Pionirke in pionirji do 6 let: 1. Milan Leban, 2. Boštjan Erzar, 3. Gordana Ježerska.

Pionirji do 10 let: 1. Igor Pogačar, 2. Marko Mlačnik, 3. Franci Svetina.

Pionirke do 10 let: 1. Nevenka Mlačnik, 2. Mojca Osenk, 3. Nedi Karba.

Pionirji od 10 do 14 let: 1. Franci Car, 2. Zvone Suhadolnik, 3. Marko Mlačnik.

Mlajši mladinci: 1. Dušan Kero, 2. Janez Vilman, 3. Janez Koblar.

Pionirke od 10 do 14 let: 1. Julka Gogala, 2. Nevenka Mlačnik, 3. Tatjana Smolej.

Mlajše mladinke: 1. Ivanka Vidic, 2. Jana Bučar, 3. Olga Vilman.

Tekmovanje je lepo uspelo, ob zaključku tečaja pa bodo udeležencem razdelili izkaznice, ki bodo uporabne za dalj-

še obdobje. Ker se na Kresu zbira vedno več mladih in tudi starejših smučarjev, bo treba misliti na razširitev smučišč in podaljšanje žičnice — vlečnice za okrog 70 m. Zaenkrat žičnica še poskusno obratuje, ker še ni dokončno izdelana. Redno bo začela obratovati, čim bo izdano dovoljenje. Zaenkrat imajo le domače bobne — amortizerje, vendar bo treba v perspektivi nabaviti ustrezne bobne iz inozemstva. Kljub temu, da žičnica obratuje poskusno šele kratak čas, že ugotavljajo njene prednosti. Za gradnjo podobnih vlečnic se zanimajo tudi na terenu Plavž, v Radovljici in na Blejski Dobravi, v Mojstrani pa jo že gradijo. Mladi smučarji — skakalci pogrešajo ustrezno skakalnico, zato bo treba v kratkem začeti s pripravi za obnovitev obstoječe skakalnice ter za gradnjo nove 60-metrške skakalnice. Brez ustreznih skakalnic si ne moremo misliti napredovanja mladih smučarjev, čeprav le-ti vlagajo napore ter si prizadevajo, da bi čim bolj napredovali.

Kres je bil že nekdaj zbirališče mladih

Z rekonstrukcijo naše železarne ter z izgraditvijo novih valjarn na Belškem polju bomo v našem kraju oziroma južnem delu mesta Jesenic imeli precej manj prostora za prepotrebno rekreacijo. Ob tej ugotovitvi, ki ni preveč razveseljiva, pa so začeli na Javorniku in Koroški Beli smučarji pri TVD Partizan razmišljati o tem, da bi rekreacijski center zgradili na Kresu. Že ob pr-

vih razgovorih so prišli do zaključka, da Kres ni primeren samo za zimske športne panoge, ampak bi lahko pridobili precej prostora tudi za letne športne panoge. Kres ima tudi to prednost, da je le 10 minut oddaljen od Javornika in Koroške Bele, ima pa tudi bogato tradicijo letnega in zimskega športa. Ker je nova žičnica na Kresu začela že obratovati, je prav, da opozorimo na dosedanjó tradicijo. Že pred začetkom II. svetovne vojne je bil Kres znan kot smučarski center. Tam je bila zbrana vsa mladina z Javornika in Koroške Bele ne glede na to, kateri politični stranki je pripadala. Tako je bil Kres že takrat v neki meri center sporazumevanja mladine in posameznih strank. Zgradili so 18-metrsko skakalnico, načrt zanjo pa je napravil znani mojster planinskih skakalnic inženir Stanko Bloudek. Na tej skakalnici so se že takrat pripravljali znani tekmovalci. Tako se je že v letu 1941 uvrstil med tekmovalce planiškega tedna Jože Zalokar, ki je bil doma s Koroške Bele. Jože Zalokar je skoraj ves prosti čas posvetil vežbanju na novi skakalnici na Kresu, zato tudi ni čudno, da je njegovemu dolgoletnemu prizadevanju sledil tudi tako velik uspeh. Poleg Jožeta Zalokarja naj omenim še Milana Ropreta, ki se je tudi uveljavil v skakalnem športu. Toda oba tekmovalca svojega končnega cilja nista dosegla, ker jima je okupator onemogočil nadaljnje delo. Kot zavedna mladinka sta bila Jože Zalokar in Milan Ropret 21. I. 1942 ustreljena kot talca v Dragi pri Begunjah.

Nekaj let pozneje smo na Kresu lahko videli nove mlade junake Planice, kajti Jože Zidar, Ludvik Zajc, Stanko

Smolej in Andrej Malej so napravili prve skoke na skakalnici na Kresu. Smučarskim skakalcem so se pridružili še alpski smučarji, med katerimi naj omenim oba šporna in Markeža, ki danes že uspešno nastopajo na večjih tekmovanjih v državnem merilu. Tudi alpski smučarji so začeli s svojimi treningi na Kresu.

Morda naj omenim še to, da Kres tudi med drugo svetovno vojno ni bil osamljen in pozabljen. Poleg športnih prireditev so bili na Kresu tudi ilegalni sestanki mlade OF in zbori mobilizirancev, ki so jih partizani poklicali v svoje vrste.

Po osvoboditvi se je število mladih smučarjev in ljubiteljev zimskega športa močno povečalo. Zgradili so 35, 20 in 15-metersko skakalnico ter organizirali razna medobratna in društvena tekmovanja. Na Kresu so tekmovali tudi v slalomu in smuku, v semestralnih počitnicah pa so organizirali smučarsko šolo za učence osnovne šole. Torej nič čudnega ni, če so prizadevni smučarji z Javornika in Koroške Bele začeli razmišljati o gradnji žičnice na Kresu. Novi žičnici se bodo v prihodnjih letih pridružile še skakalnice ter igrišča za letne športne panoge. Tu bi lahko uredili tudi balinišče in kegljišče, kjer bi lahko našli dovolj razvedrila tudi starejši ljudje. Seveda bo treba postaviti tudi nekatere objekte, ki bi jih namenili našim otrokom ter poti na vrh Strane, kjer bi postavili velik razgledni stolp. Od tu bi lahko imeli lep razgled od Gornje Savske doline do Kranja in seveda na rekreacijski center z vsemi objekti, ki jih nameravajo zgraditi na Kresu v dveh ali treh etapah.

Ivan Tušar

Pozimi na Mežakljo

Preteklo nedeljo sem v prekrasnem vremenu obiskal počitniški dom na Mežaklji. S sankami sem se odpravil na pot. Takoj na začetku poti sem zagledal skupino ljudi in dva voznika s polnimi sankmi nahrbtnikov, sank in druge prtljage. Zanimalo me je, kam so namenjeni. Zvedel sem, da gredo v počitniški dom na Mežakljo.

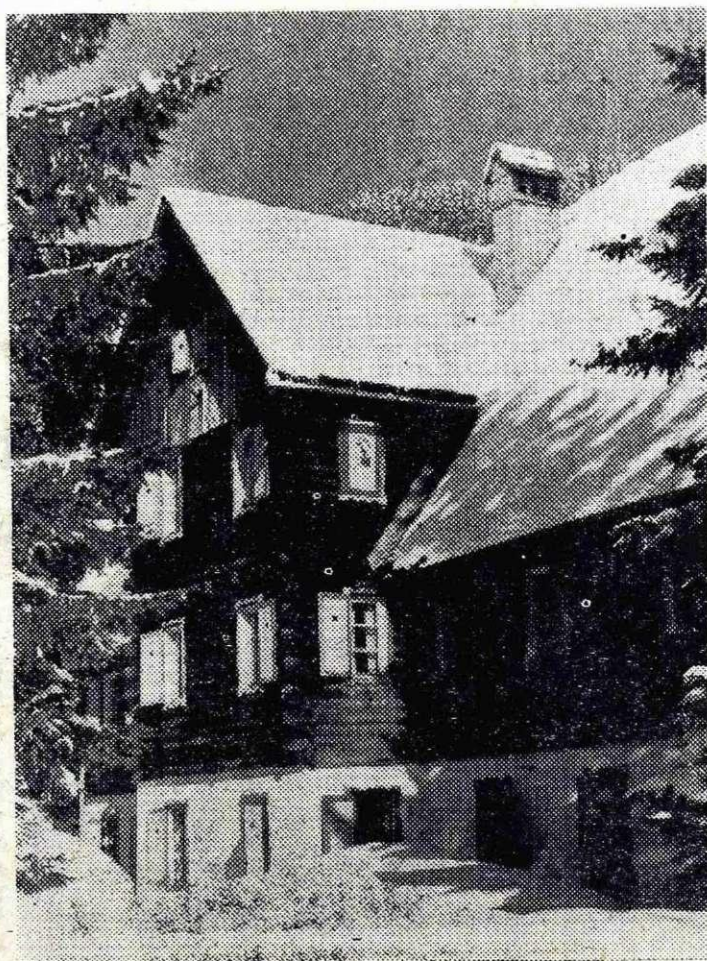
Ko smo prispeli do doma, smo lahko ugotovili, da je zaseden do zadnjega kottička. Upravnica je povedala, da so že ves teden v domu profesorji ljubljanske Univerze in da bo prišlo še več študentskih skupin na smučanje. Tako je dela dosti, posebno za kuhinjsko osebje, saj imajo včasih, ob menjavanju gostov, tudi po 100 kosil. Tako imajo v domu sedaj skoraj več dela kot poleti, kar pa ni čudno, saj je pozimi na Mežaklji prav prijetno. Čeprav je snega malo, je smuka zelo dobra.

Tako sem z družbo preživel prijeten dan v gorah in zvečer smo se zadovoljni vračali s sankami v dolino. V dvajsetih minutah smo bili že v Gorjah. Še bi ostali na Mežaklji, saj je zrak tako svež in čist, prav takšen, ki

nam ga v naši zakajeni dolini tako primanjkuje. Prav bi bilo, da bi bolj pogosto in v večjem številu obiskovali po-

čitniški dom na Mežaklji tudi naši sodelavci, saj je na Mežaklji prijetno pozimi in poleti.

J. M.

Kaj bomo gledali v kinu?

KINO »RADIO«

1. in 2. februarja francoski barvni film NA JAMAJKO, ob 17. in 19. uri, v nedeljo tudi ob 15. uri.

3. februarja ameriški barvni CS film NI IMENA NA NABOJU, ob 17. in 19. uri.

4. in 5. februarja slovenski film TRIGLAVSKE STRMINE, ob 17. in 19. uri.

6. in 7. februarja avstrijsko-zap. nemški barvni film PESEM O PISANEM BALONU, ob 17. in 19. uri.

8. in 9. februarja ameriški barvni VV film UPORNIK, ob 17. in 19. uri, v nedeljo tudi ob 15. uri.

KINO »PLAVŽ«

1. in 2. februarja slovenski film TRIGLAVSKE STRMINE, ob 18. in 20. uri, v nedeljo tudi ob 16. uri.

3. in 4. februarja francoski barvni film NA JAMAJKO, ob 18. in 20. uri.

6. in 7. februarja italijanski barvni CS film MORGANOVI GUSARJI, ob 18. in 20. uri.

8. februarja ameriški film ČLOVEK, KI JE UBIL LIBERTY VALANCE, ob 18. in 20. uri.

KINO ZIROVNICA

1. februarja ameriški barvni film SERIFOV SIN.

2. februarja nemški film PONAREJEVALEC IZ LONDONA.

5. februarja francoski barvni film NA JAMAJKO.

8. februarja italij. barvni CS film MORGANOVI GUSARJI.

KINO DOVJE

1. februarja nemški film PONAREJEVALEC IZ LONDONA.

2. februarja ameriški barvni film SERIFOV SIN.

6. februarja francoski barvni film NA JAMAJKO.

8. februarja slovenski film TRIGLAVSKE STRMINE.

KINO KOROSKA BELA

1. februarja italij. barvni CS film MORGANOVI GUSARJI.

2. februarja španski barvni film MOJ POSLEDNJI TANGO.

3. februarja slovenski film TRIGLAVSKE STRMINE.

8. februarja avstrij.-zahodnonemški barvni film PESEM O PISANEM BALONU.

KINO KRANJSKA GORA

1. februarja španski barvni film MOJ POSLEDNJI TANGO.

2. februarja italij. barvni CS film MORGANOVI GUSARJI.

6. februarja slovenski film TRIGLAVSKE STRMINE.

7. in 8. februarja francoski barvni film NA JAMAJKI.

DEŽURNI ZDRAVNIK

Za čas od 31. januarja od 12. ure do 7. februarja do 12. ure.

ZAHODNI DEL JESENIC: dr. Mihael Sajevec, Jesenice, Tavčarjeva 5, tel. 04 — Rešila postaja Jesenice.

VZHODNI DEL JESENIC: dr. Stanka Rosenstein, Jesenice, Cesta bratov Stražišar št. 34, tel. 245 — interni 733.

Odhodi avtobusov z železniške postaje Jesenice v smeri proti:

(Vozni red velja od 1. 2. 1964)

ZAGREB:	4.44					
LJUBLJANA:	4.44	5.35	6.35	7.35	8.35	9.35
	10.35	11.35	12.35	13.35	14.05	14.35
	15.35	16.35	17.35	18.35	19.35	
KRANJ:	4.44	5.35	6.35	7.35	8.35	9.35
	10.35	11.35	12.35	13.35	14.05	14.35
	15.35	16.35	17.35	18.35	19.35	
RADOVLJICA:	5.35	6.35	7.35	8.35	9.35	10.35
	11.35	11.40	12.35	13.35	14.05	14.35
	15.08 ^a	15.35	16.35	17.35	18.35	19.35
PODNART:	15.08 ^a	17.03				
BEGUNJE:	11.14	15.08 ^a	17.03	19.40*		
BLED:	4.44	11.14				
GORJE:	11.14					
PLANINA:	5.49	8.34 ^a	9.04 ^a	12.24	13.49	16.04 ^a
	17.59 ^a	20.00				
POD GOLICO	21.49					
MOJSTRANA	7.10	7.35*	8.10	9.57	10.10	11.10
	14.10	15.10	15.58	16.10	17.10	18.10
	19.10	20.10	21.16			
KRANJSKA	7.10	7.35*	8.10	10.10	14.10	15.10
GORA:	16.10	17.10	18.10	19.10	20.10	21.16
PLANICA:	7.10	8.10	16.10	18.10		
BELJAK (Villach)	7.35*					
BL. DOBRAVA:	7.00 ^a	12.45 ^a	15.15	17.45 ^a		

Na Blejsko Dobravo je odhodna in prihodna postaja parkirni prostor pri železnici.

LEGENDA: ^a vozi v nedeljah

* vozi ob delavnikih

* vozi v sobotah in nedeljah

S srečanja Jugoslavija : Zahodna Nemčija B. Zlobni jeziki vedo povedati, da smo zmagali zato, ker je tretja izmena, ki jo vidite na sliki, le počivala in jim naj zato ne bo žal zmrzovanja, pa čeprav so bili zaviti v deke. Na sliki: Krmelj, Rataj, Renaud, Holbus in Anđelić.

MEDNARODNA HOKEJSKA TEKMA

Jugoslavija : Zahodna Nemčija B

3:1 (2:0, 0:0, 1:1)

Zadnja tekma jugoslovanske reprezentance pred odhodom na olimpiado v Innsbruck je bila odigrana v petek zvečer na umetnem drsališču pod Mežakljo.

Za Nemčijo so igrali: Knaus, Gross, Bader, Geiger, Hüttmann, Hoia, Ludwig, Kamnig, Gmainer, Gross I., Reif, Singer, Kuba, Pohl, Saher, Mawer, Schwetze.

Za Jugoslavijo pa: Gale, Šemšedinović, Ravnik, Kristan, I. Jan, Radin, Anđelić, Tišler, Felc, Smolej, Valentar, Rataj, Dordević, B. Jan, Holbus, Renaud in Krmelj.

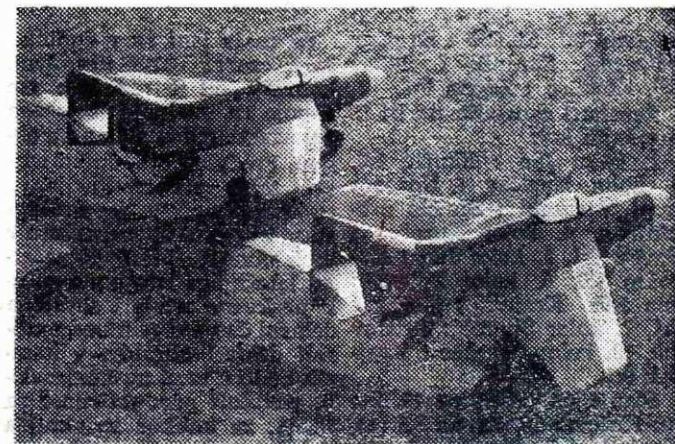
Tekma se je začela zelo hitro z obojestranskimi napadi, toda šele v peti minuti je na lepo podajo Felca dosegel Tišler prvi gol za domače. Nemci so napeli vse moči, toda brez uspeha. Kmalu je Tišler v solo prodoru povečal rezultat na 2:0.

Druga tretjina je bila nerazodna in se je kljub možnostim končala brez zadetka. V zadnji tretjini je bila sreča najprej naklonjena Jugoslovanom in že v prvi minuti je Tišler dosegel tretji gol. Tekma je postala zelo razburljiva, saj Nemci niso verjeli, da so Jugoslovani tako dobro zaigrali, ko so jih dan prej z lahkoto premagali. Ko

smo mislili, da se bo tekma končala z rezultatom 3:0, je Ludwig dosegel častni gol. S tekmo smo lahko zadovoljni, saj so reprezentantje pokazali res lep hokej. Najboljši igralec na tekmi je bil vsekakor Tišler.

Strelci: Tišler 3 za domače in Ludwig 1 za goste. Tekmo sta pred 4000 gledalci dobro sodila Perkuhen (Nemčija) in Čebulj (Jugoslavija).

Polde Karlin

V telovadnici jeseniške gimnazije so razstavljali mladi modelarji. Razstavo so si ogledali tudi zastopniki letalske zveze Slovenije, Alpskega letalskega centra v Lescah, letališča Brniki in letalske modelarske šole v Kranju.

Mladinsko republiško prvenstvo v hokeju na ledu je zaključeno

Pretekli teden je bilo v Ljubljani mladinsko prvenstvo v hokeju na ledu, na katerem so sodelovale ekipe Jesenic, Celja, Olimpije in Slavije iz Vevč. Najlepšo igro so pokazali mladinci Slavije, ki so tudi osvojili naslov republiškega prvaka. Rezultati tekem: Slavija : Olimpija 8:2, Jesenice : Celje 4:1, Olimpija : Celje 4:3, Slavija : Jesenice 8:1.

Končni vrstni red je naslednji: 1. Slavija (Vevče), 2. Jesenice, 3. Olimpija, 4. Celje.

Pred pričetkom mednarodne hokejske tekme med reprezentanco Jugoslavije in B reprezentanco Zahodne Nemčije so se zbrali igralci Jesenic, ki nastopajo v reprezentanci. V športni pisarni je Tišlerja, Smoleja, Felca, Ivana in B. Jana, Ravnika, Valentarja in Kristana najprej pozdravil predsednik hokejskega društva Viktor Brun, nato pa še predsednik občinske skupščine Jesenice Ludvik Slamnik. Ta je dejal: »Vam, ki trenutno zastopate jeseniški klub v reprezentanci, polagam na srce, da dostojno zastopate barve naše države. Dobro vemo, da vi sami ne morete rešiti čast nekoliko oslabiljene reprezentance, toda ne pokažite klubaštva in igrajte z vsem srcem za jugoslovanski narod in s tem dokažite, da ste vredni sinovi jeseniškega kovinarja. Zelo težko nam bo slišati, ko se vrnete v domovino, da niste odigrali vloge, ki vam je bila zaupana. Želim vam veliko športnih uspehov na olimpiadi v Innsbrucku.«

S poti po Avstriji

Bil sem na Gosposvetskem polju

Poročali smo že da je skupina valjavcev iz javorških valjarn lani obiskala avstrijske železarne in si spotoma ogledala tudi nekatera mesta in njihove znamenitosti. Kaj vse je videl naš valjavec na tem potovanju, vam opisuje Jože Lavrinec in sicer najprej o obisku na Gosposvetskem polju.

»V zgodnjih urah oktobrske nedelje smo se poslavljali od Jesenic. Sami stari znanci iz valjarn, hladne valjarne in žičarne smo se zbrali in ugibali, kakšno vreme nam bo naklonjeno. Želeli smo si lepega, da bi čim več videli.

Še zadnja navodila vodiča in avtobus je odpeljal. Brzeli smo po lepi gornjesavski dolini in radovedno opazovali njene lepote, ko sta nas v tem zmotila naša spremljevalca in nam razdelila potne liste. Bližali smo se Podkorenskemu sedlu, državni meji. Savi Dolinki smo že dali slovo. Ko smo se vzpenjali po strmih serpentinah, sem se spomnil raznih govoric o naših carinikih, o njihovi pretirani vestnosti itd.; sedaj se bom o tem sam prepričal. Iz razmišljanja so me predravili glasovi, na meji smo. Avtobus je obstal pred zapornico. Prijazen carinik nam je pregledal potne liste in hitro uredil še

ostale potrebne formalnosti ter nam zaželel srečno pot. Zelo hitro sem pomislil, res zelo hitro.

Tudi na avstrijski strani smo prav tako hitro opravili in se začeli spuščati po še hujših strminah v sosednjo Koroško, deželo, ki je prav taka kot na naši strani, le da je avstrijska. Posijalo je sonce. Žarki so spreminjali rosne kapljice v bisere. Vsa narava je oživila. Zavili smo v dolino reke Zile in se usmerili proti Beljaku, kjer smo se za eno uro ustavili. Ogledali smo si to lepo mesto ob Dravi, kolikor smo ga pač mogli v tako kratkem času. Še preden smo ugodili radovednosti, smo že spet brzeli z našim avtobusom ob severni strani Vrbskega jezera po lepih krajih, o katerih nam je pripovedoval vodič. Že ob 9. uri smo bili v Celovcu, središču Koroške. Tudi ogledu njegovih znamenitosti smo posvetili le eno uro in že ob 10. uri smo hiteli proti Gospe Sveti. Vodič nam je obnovil zgodovino Karantanije, ki smo jo kolikor toliko že poznali še iz osnovne šole. Cerkev, v kateri smo se ustavili, je zgodovinski spomenik in za zgodovino Slovencev zelo pomembna, saj so v njej posvečevali karantanske kneze. Ogledali

pa si nismo le cerkvice, ampak tudi knežji kamen na Gosposvetskem polju, na katerem so karantanske kneze ustoličevali. Kamen ima dva sedeža, na enem je sedel pri ustoličenju karantanski knez, ki je pri tem obljubil kmetom in svobodnjakom, da bo varoval in spoštoval njihove pravice, na drugem pa goriški gorf, ki je bil najbližji sosed.

Nehote smo se v mislih povrnili v takratne čase, ko je po Karantaniji šel svoboden slovenski glas. Prav na tem polju je bilo takrat središče in izhodišče slovenske besede. Sedaj pa je ta kamen daleč od svoje meje in obdan z visoko in močno železno ograjo. Zdel se mi je kot junak, vkleknjen v verige, ki čaka junaka, ki mu bo pomagal sneti okove.

Vodič nam je pripovedoval, mi pa smo polnoma tiho poslušali. Le drevesa okrog nas so se pozibavala in šumela v rahlem vetriču kot bi hotela pritrjevati: da, tako je. Zemlja, na kateri smo stali, pa bi nam vedela povedati še več, če bi ji znali prisluhniti.

Še bi stali in poslušali, da nas ni priganjal čas. Posedli smo se v avtobus in se odpeljali naprej preko Nizkih Tur na štajersko stran.

Š A H

FINALE DRUŠTVENEGA PRVENSTVA

8. kolo: Pongrac : Pristov 0:1, Krajnik : Simčič 0:1, Korošec : Zorko odloženo, Zupan : Kočevar remi, Petrič : Štrumbl 0:1, Krničar : Pavlin remi.

9. kolo: Pavlin : Pongrac remi, Jan : Krničar 1:0, Kočevar : Petrič remi, Zorko : Zupan 0:1, Simčič : Korošec 0:1, Pristov : Krajnik 0:1.

10. kolo: Pongrac : Krajnik odloženo, Korošec : Pristov remi, Zupan : Simčič odloženo, Petrič : Zorko 1:0, Krničar : Štrumbl 1:0, Pavlin : Jan 0:1.

11. kolo: Jan : Pongrac 0:1, Štrumbl : Pavlin remi, Kočevar : Krničar 1:0, Simčič : Petrič 1:0, Pristov : Zupan 0:1, Krajnik : Korošec 1:0.

12. kolo: Pongrac : Korošec odloženo, Zupan : Krajnik 1:0, Petrič : Pristov 1:0, Krničar : Zorko 1:0, Pavlin : Kočevar 0:1, Jan : Štrumbl odloženo.

13. kolo: Štrumbl : Pongrac 1:0, Kočevar : Jan 1:0, Zorko : Pavlin 0:1, Simčič : Krničar odloženo, Krajnik : Petrič 1:0, Korošec : Zupan 0:1.

Rezultati zaostalih partij iz prejšnjih kol:

2. kolo: Jan : Simčič 1:0, 3. kolo: Krničar : Korošec remi, Štrumbl : Simčič prekinjeno, 4. kolo: Korošec : Pavlin 0:1, 5. kolo: Jan : Korošec 1:0, 6. kolo: Zupan : Jan 1:0, Krajnik : Kočevar 0:1, 7. kolo: Simčič : Pristov 1:0, 10. kolo: Pongrac : Krajnik 0:1.

Stanje na tabeli po 13. kolu: Kočevar 10, Zupan 8,5 (1), Krajnik 7,5, Krničar 7 (1), Štrumbl 6,5 (2), Jan 6 (1), Zorko 5 (1), Petrič 5, Simčič 4,5 (3), Pavlin 4,5, Korošec 3 (2), Pongrac 2,5 (1) in Pristov 2.

ŽELEZARNA SISAK

Letošnji plan proizvodnje v Železarni Sisak predvideva povečanje v vseh proizvodnih obratih z ozirom na realizacijo v lanskem letu. Največje povečanje je predvideno pri proizvodnji pocinkanih šivanih cevi in ostalih končnih izdelkih, hladno vlečenih cevi itd. Predviden je porast skupnega dohodka podjetja za 2,62%, medtem ko bi zaradi zmanjšanja stroškov poslovanja za 1,4% povečali predvidoma dohodek za 7,33 odst. s predpostavko, da je fakturirana realizacija enaka plačani.

ŽELEZARNA ILIJAS

Tudi v Železarni Ilijaš predvidevajo, da bodo v letošnjem letu izdelali več kot so lani. Največje povečanje je predvideno v livarni cevi in v livarni kokil. Tako kot količinsko, bodo povečali tudi vrednost proizvodnje. Pri izdelavi načrta obsega proizvodnje so upoštevali možnost uvrščanja svojih izdelkov na tržišče in lastne delovne pogoje.

ŽELEZARNA IN RUDNIK VAREŠ

Že maja lani so v rudniku in železarni Vareš imenovali komisijo, ki je raziskala vse pogoje za uvajanje 42-urnega delovnega tedna v tem kolektivu. Predvidevajo, da bo največ težav pri uveljavljanju enotnega načina v sistemu skrajšanega delovnega časa v vseh obratih. Takoj na začetku letošnjega leta bodo začeli poskusno uvajati skrajšan delovni čas. Pri tem bodo morali delavci obratov, v katerih bodo s temi poskusi začeli, povečati produktivnost za 12,5%, za kolikor se skrajša delovni teden. Predvidevajo, da bodo na plavžih uvedli štiri izmene, ki bi delale po 7 ur dnevno, s tem, da bi četrta izpopolnila preostale tri ure dnevno, v rudarskih obratih

Iz jugoslovanskih železarn

bi za razliko od dplavžev delale prav tako tri izmene po 7 ur, v preostalih treh urah pa bi pregledovali in vzdrževali stroje, kar sedaj opravijo med delovnim časom oziroma med proizvodnjo. Smatrajo, da je to do sedaj najboljša rešitev. V uslužnostnih delavnicah pa bi dnevno delali po 8 ur in bili tri sobote v mesecu zato prosti.

ŽELEZARNA SMEDEREVO

V Smederevu bodo gradili novo železarno in sicer na

področju Radinac—Ralja—Mala Krsna. Za to področje so se odločili zaradi prometa zvez in možnosti za razširitev nove železarne. V prvi etapi izgradnje nove železarne, ki naj bi bila predvidoma zaključena do konca leta 1968, bodo porabili okrog 80 milijard dinarjev, kar bo zadostovalo, kot je predvideno v investicijskem programu, za zgraditev zmogljivosti za proizvodnjo 300.000 ton surovega jekla oziroma 220.000 ton končnih izdelkov. Zemljska in gradbena dela, s katerimi so že začeli, so poverjena poslov-

nima združenjema RUMAG in Progres-Invest. Že v začetku letošnjega leta bodo tudi začeli z gradbenimi deli. Projekti so delno že izdelani in čakajo revizije. Projekte za metalurške naprave izdeluje sovjetski inštitut Gipromet. Opremo za metalurške naprave bodo kupili v Sovjetski zvezi, razen opreme za topilnico, ki jo bodo dobili z Norveške.

V decembru je začela v Železarni Smederevo delovati nova kompresorska postaja, ki zelo občutno vpliva na proizvodni proces. Znano je, da je jeklarna pod planom prav zaradi tega, ker kompresorska postaja ni pravočasno začela obratovati. Zato ta postaja predstavlja ogromen doprinos k uresničitvi proizvodnih nalog tega kolektiva.

Nova premiera na jeseniškem odru

Dnevne skrbi in dolžnosti nas zavzemajo tako, da nam le redko preostane kaj časa za sanjarjenje. In vendar vsak delovni človek potrebuje spremembo, oddih in razvedrilo.

Kolektiv gledališča »Tone Čufar« na Jesenicah je v ta namen pripravil dramatisirano zgodbo iz stare Kitajske: »RDEČE IN MODRO V MAVRICI«.

Avtor dela je nemški učitelj in književnik Walter Bauer, ki še živi. Napisal je že mnogo pesmi, povesti, romanov, potopisov in esejev. Pesniška beseda mu je življenjsko poslanstvo in izraz svobodnosti. Zato so bila njegova dela v nacistični dobi nezazelenjena ali celo prepovedana.

Kot odrsko delo spada »RDEČE IN MODRO V MAVRICI« v vrst poetične dramatike in je tako rekoč odrska pesnitev. Je brez burnih

zunanjih dogajanj in ostrih konfliktov.

Vsebinska je splošno človeška in zaradi tega preprosta in ljudska. Zgodba dveh zaljubljenцев, ki doživita izpolnitev svojega ljubezenskega hrepenenja šele po smrti, je znana tudi v naših pravljicah. Razplet zgodbe s čudežem pa v našem pripovedništvu tudi ni tuj.

Bauerjeva pravljica igra je namenjena predvsem mladini, čeprav bo prav gotovo očarala in razvedrila slehernega odraslega gledalca. Ljubezen je prikazana na lep, poetičen način z namenom, da oplemeniti miselnost današnjega časa, ki prepogosto preveč prozaično in računarsko vlada med ljudmi.

Pripovednik — oseba v tej zgodbi pravi ob začetku:

»Ne posmehujte se in šal si zlobno ne zbijajte. Poskusite resnobno v svojem spominu oživeti silo, ki tudi vas ne-

koč je, ali pa še bode obiskala. — Ljubezen je bila in bo ostala!«

Delo pripravlja kolektiv v režiji Stanke Grešakove in bo premiera v soboto, 8. februarja 1964.

St

ŽELEZAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE — Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Remigij Noč — Fotokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo Železarja, Železarna Jesenice. Tel. int. 758 in 394 — Tisk ČP »Gorenjski tisk«